WASHINGTON D C

Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXII. Ч. 35. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 20-го ЛЮТОГО 1954. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. SATURDAY, FEBRUARY 20, 1954. No. 35. VOL. LXII.

1894 — 60-РІЧЧЯ — 1954
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Дмитро Галичин

В шістдесяті роковини

Український Народний Союз обходить в цьому році 60-річчя свого існування. Правда, 60 років це не є такий „круглий" період часу, як 25, 50, 75 чи 100-річчя, які традиційно відмічуються, як „срібні" чи „золоті" ювілеї, проте, у випадку Українського Народного Союзу вже не тільки кожне нове десятиріччя, але й кожний черговий рік становить досягнення, яке заслуговує на окрему увагу. Кожний бо новий рік існування Українського Народного Союзу, це рівночасно кожний новий рік існування й творчої праці нашої американсько-української спільноти в її організаційній оформленості та ідейній цілеспрямованості.

Українці були в Америці вже перед Українським Народним Союзом. Вони ж його створили. Але до створення УНСоюзу була тільки маса, була тільки громада людей, що говорили тою самою мовою, яких в'язало їхнє спільне походження та спільні традиції. Щойно УНСоюз почав надавати їм організаційної форми та наповнювати ті форми відповідним змістом. Сьогодні, при організаційній зрізничкованості нашого життя та при його ідейній скристалізованості, необізнайомленим з початками та цілістю розвитку нашого українського життя в цій країні досить важко збагнути цю рішальну ролю, яку відіграв Український Народний Союз в історії американських українців.

Український Народний Союз — це статутово-братерсько-допомогова організація. В світлі розвитку національних спільнот це не був припадок, що власне такій організації довелось відіграти головну ролю в оформленні української спільноти в Америці. Він бо має в своїй основі те, що стало взагалі першим промотором організації суспільних груп: взаємне порозуміння для поліпшення своєї долі та полегшення свого життя. Головною і питомою прикметою таких організацій — це принцип взаємної допомоги в нещасті на базі братерства, людяности та взаємного зрозуміння й рівности всіх.

Український Народний Союз є тільки дещо понад 20 років молодший від найстаршої американської братсько-допомогової організації в модерному розумінні. Вже сам цей факт зараховує нашу американсько - українську спільноту до піонерів американського суспільного прогресу, в якому братерсько-допомогові організації відіграли таку визначну ролю. Історія Українського Народного Союзу списана вже в багатьох книгах і в багатьох виданнях. Вона бо нерозривно зв'язана з історією американських українців взагалі.

Що ми сьогодні й не писали б про працю УНСоюзу, все це буде тільки слабким відгомоном того, що справді зроблено. Від своїх перших початків УНСоюз та його члени мусіли пройти той самий процес, що його проходить кожна будова, зокрема така монументальна, яка подумана на сотки років та виставлена на всякі бурі й удари. Треба було насамперед прочистити ґрунт під будову. А цей ґрунт був дуже занечищений невіглаством, темнотою, пересудами, кацапщиною, мадяронством та власною байдужністю. Скільки то палких слів сказано, скільки аргументів, часом і поломаних крісел треба було вжити, щоб цей ґрунт прочистити. Це була боротьба світла з темнотою, поступу з назадництвом. Цю нерівну боротьбу виграно меншими силами тільки тому, що ці сили були з'єднені й вони притягали до себе щораз нових і нових свідомих та освідомлених громадських працівників.

В тих змаганнях покладено тверді, як криця, підвалини під будову УНСоюзу. Сама будова тривала довго й була не менш важка та натрапляла на не менші труднощі, як і перші її початки. Проте, праця була вже настільки легша, що вже були виразні зариси нової будівлі, вже була більша надія на її завершення, та й більше сил з кожним роком прибувало. Перешкоди збоку чужих і своїх все ще не переводились, і як до кого можна застосувати засаду, що перешкоди тільки на те існують, щоб їх перемагати, то це головно до УНСоюзу. Тут не місце вичисляти ці перешкоди, але згадаємо з них тільки дві, які вже більше, або менше висвітлені в нашій союзовій публіцистиці. Коли УНСоюз на своїй XII конвенції в Бофало в 1924 році ухвалив переведення асекураційної реформи на базі нових, наукових досягнень асекураційного діла, то вкоротці після того він, переважно внаслідок неперебірчивої демагогії існуючих вже тоді конкуренційних українських організацій, зменшився з 25.335 членів малощо не до 6,000. Це був удар, що його могла пережити тільки така інституція, що опиралась на таких твердих основах, як УНСоюз. Інше потрясення прийшло під час другої світової війни, коли Америка коньюнктурально збраталась з найбільшим ворогом українства й — тоді скритим, а сьогодні вже явним — всього людства, большевицькою Москвою. Всі темні сили, цілу армію п'ятиколонних шпигунів і зрадників пущено тоді проти „української заморської твердині" — Українського Народного Союзу, але під їхніми ударами ця вже могутня будівля американських українців навіть не задрижала.

Таких і подібних наступів на цю українську заморську фортецю було більше, та всі вони не тільки були відбиті й переможені, але після кожної з них УНСоюз ще більше кріпшав, ставав ще сильнішим.

Рівночасно з творчими наслідками спільної праці в УНСоюзі для добра та розвитку нашої американсько-української спільноти, велась невпинна й все плідніша праця для добра нашого поневоленого українського народу. Почесні Грамоти, що їх діставав УНСоюз і через нього його членство від „Просвіти", „Рідної Школи", Інвалідів, майже від усіх українських центральних інституцій та від безлічі місцевих ще й сьогодні говорять своєю мовою, дармащо всі ті інституції сьогодні роздавлені брутальним чоботом наїздника. Для України невпинно впродовж свого існування працював і сьогодні працює УНСоюз теж на цій землі. Згадаю тільки про ті виданих вже старанням і коштом УНСоюзу дев'ять книг англійською мовою про Україну, її історію, культуру та її змагання.

(Закінчення на стор 6)

ЮВІЛЕЙНИЙ ЗАКЛИК ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

У цьогорічний „День Батька своєї країни" Джорджа Вашингтона, 22-го лютого, завершується ШІСТДЕСЯТ років з того часу, як за почином „СВОБОДИ" засновано УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ і цим покладено перші підвалини під будову організації, що їй опісля нарід надав горду назву УКРАЇНСЬКОЇ ЗАМОРСЬКОЇ ТВЕРДИНІ.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ постав на цій вільній і гостинній Американській Землі в тому часі, коли була тільки розпорошена, приблизно 300-тисячна українська маса, яка у величезній більшості не знала не тільки грамоти, але навіть свого національного імени і була — всупереч всім справедливим законам країни — предметом безжалісної національної та соціяльної експлюатації збоку несовісних аґентів і аґенцій.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ став ядром для створення великої, культурної і свідомої своєї мети та своїх завдань американсько-української спільноти. Організуючи братства і відділи, Український Народний Союз з кожним роком охоплював чимраз більші українські маси, а зорганізувавши їх, скеровував їхню силу й енерґію на невпинну творчість усе нових вартостей. В рямках та за спонукою УНСоюзу і його членства вкрили цю вільну землю широкою сіткою українські святині й українські народні доми, поставали нові організації для окремих завдань, різничкувалось і вдосконалювалось українське спільнотне життя, постійно поширюючи свої форми та поглиблюючи свій зміст.

На початку свого існування Український Народний Союз мав 10 відділів, 439 членів і 220,35 долярів майна. Сьогодні, у своє шістдесятріччя, він нараховує 499 відділів, 70.221 членів і 15,258,377.64 долярів майна. В тому часі УНСоюз виплатив своїм членам або їх спадкоємцям 9,051,597.83 долярів посмертних та інших запомог, крім 1,307,883.62 доляри дивіденд від вплачених вкладок.

Так виконував Український Народний Союз свої обов'язки супроти своїх членів. Але жадною статистикою не можна охопити того великого вкладу праці і пожертв, що їх дав Український Народний Союз та його членство на допомогу Українському Народові в його боротьбі проти займанців, в його змаганнях до волі і незалежности. З самої тільки головної каси УНСоюзу видано на такі народні цілі в цій країні та в Старому Краю понад мільйон долярів, а зложені за ініціятивою та спонукою УНСоюзу пожертви на ті цілі з кас його відділів та членства становлять уже грубі десятки мільйонів.

Впарі з цими пожертвами та матеріяльною допомогою, УНСоюз від самого початку свого існування невпинно, часто серед найбільших труднощів і перешкод, здобував увагу для українського імени, заступав інтереси волі українського народу, яку він нерозривно зв'язує з інтересами З'єдинених Держав Америки, великим вкладом труду і фондів. Зокрема, при допомозі своїх пресових органів та українських і англомовних видань, поширював правду про Україну і рівночасно давав великий матеріяльний, моральний і культурний вклад в розбудову і закріплення З'єдинених Держав Америки та їх волелюбних ідеалів.

Шістдесятрічна історія Українського Народного Союзу — це історія української спільноти в Америці та її великого і всебічного росту. Ця історія приносить честь українському імені, і вся наша спільнота має повне право й причину нею пишатися.

Цьогорічний Ювілей Українського Народного Союзу, як і всі попередні та майбутні ювілеї не є завершенням історії і праці цієї заморської української твердині, а тільки важливим етапом на шляху її розвитку і росту. Велике і світле минуле зобов'язує й заохочує до ще більшого і ще світлішого майбутнього. Ціллю Українського Народного Союзу завжди був і залишається невпинний проґрес нашої спільноти в усіх ділянках нашого життя і все більша та видатніша допомога українському народові в його змаганнях, рівночасно з усе більшим і видатнішим вкладом в розбудову та закріплення нашої американської Батьківщини. Чим більший і могутніший буде Український Народний Союз, тим краще наша спільнота виконуватиме ці свої завдання і тим швидшими кроками зближатиметься до своєї мети. Тому то і в цей Ювілейний Рік ми закликаємо всіх членів нашої американсько-української спільноти в першу чергу збільшувати ряди членства Українського Народного Союзу, цієї найбільшої острої нашого спільнотного життя в цій країні.

На найближчу мету перед Українським Народним Союзом, крім звичайної всебічної підтримки та дальшої розбудови цілости нашого життя в цій країні, стоять такі завдання, як остаточне завершення пляну підготовлюваного вже видання Енциклопедії Українознавства англійською мовою, дальша розбудова „Союзівки", включно із здійсненням пляну щодо захисту для старців, видавання так дуже потрібного журналу для української дітвори та поширення видавництва взагалі і багато інших задумів, що вийдуть на користь всій нашій спільноті та загальній українській справі.

Впарі з цим повинна йти й розбудова самого Українського Народного Союзу, зокрема в цьому ювілейному і конвенційному році.

Відзначаючи ювілейну дату заснування Українського Народного Союзу перед 60-ти роками та згадуючи коротко ті завдання, які він вже виконав і які ще стоять перед ним, ми рівночасно видвигаємо клич: збільшити Український Народний Союз в цьому ювілейному році бодай на П'ЯТЬ ТИСЯЧ нових членів! Організаційною працею та збільшенням рядів членства УНС американська спільнота найдостойніше вшанує його дотеперішні заслуги, а рівночасно найпрактичніше спричиниться до успішного дальшого здійснювання тих високих ідеалів, що їх поклали в його основу його піонери і що дають такі благословенні плоди для нашої спільноти, нашого українського народу і нашої прибраної американської Батьківщини!

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ: Дмитро Галичин — голова, Иосип Лисогір і Геновефа Жеребняк — заступники голови, Григорій Герман — секретар, Роман Слободян — касир;

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ: Степан Куропась, Володимир Гірняк, Володимир Коссар, д-р А. Т. Кібзей;

ГОЛОВНА РАДА: Дмитро Шмаґала, Іван Романишин, д-р Іван Василенко, Іван Кокольський, Петро Кучма, Володимир Дідик, Микола Давискиба, Тарас Шпікула, Олена Штогрин, Анна Васильовська, Василь Гуссар.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В РР. 1950—1954

СИДЯТЬ (від ліва): гол. радна Анна Васильовська, гол. контрол. Володимир Гірняк, гол. контрол. інж. Володимир Коссар, гол. контрол. Дмитро Капітула, гол. касир Роман Слободян, заст. голови Иосип Лисогір, голова Дмитро Галичин, заступниця голови Геновефа Жеребняк, гол. секретар Григорій Герман, головний редактор „Свободи" д-р Лука Мишуга, гол. контр. інж. Степан Куропась, гол. контр. д-р Амврозій Т. Кібзей, гол. радна Олена Штогрин. СТОЯТЬ (від ліва): гол. радний Петро Кучма, гол. радний Володимир Дідик, гол. радний Тарас Шпікула, гол. радний Іван Кокольський, гол. радний Іван Романишин, гол. радний д-р Іван Василенко, гол. радний Василь Гуссар, гол. радний Дмитро Шмаґала, гол. радний Микола Давискиба і редактор „Українського Тижневика" Степан Шумейко.

Д-р Л. Мишуга

В одному ряді

Старе наше покоління кінчає своє життя. День за днем відходять з рядів УНСоюзу ті „звичайні" члени, чоловіки і жінки, що витримали в організації по 40, 50 чи більше років. Новому поколінню вони невідомі. Часом видається, що тільки в „Свободі" є ще про них скромна згадка відділових секретарів, з додатком, що Покійний чи Покійна, ніколи не відмовляли пожертви на народні потреби та брали активну участь в нашім громадськім житті, поки їх не перемогла хвороба...

В 60-ліття УНСоюзу усім їм належиться велике признання і пошана за те, що вони вступили до УНСоюзу, коли він був числом малий, а фінансово бідний, що тримали з організацією в час різних потрясень і не покидали її, як на неї падали громи від своїх і чужих (а такого в Союзі було впродовж 60 років дуже багато), та, найважливіше, завжди держали один ряд і не дали ідеї організації зійти на бездоріжжя. Бо видержати в своїй організації, та ще й тоді, коли доводиться у ній нераз особисто й незаслужено витерпіти, не належить до традицій нашої поведінки. Радше навпаки. Думати об'єднуючими категоріями та йти в одному ряді, теж не наша звичка. *Інакше не було б у нас під* теперішню пору розпорошення сил і так багато різних організацій, що їх останніми роками натворено, хоч їхнє існування не має ніякого виправдання, як думати реально про нашу будуччину в Америці й нашу допомогу Україні.

На крайовій конференції англійської партії праці в Марґейт в 1953 році, відомий робітничий провідник, Артур Ґрінвуд, закликаючи до об'єднання робітничих сил, назвав розбивання цієї сили „зрадою". Цей гострий вислів відповідає, очевидно, теперішній дійсності, великій загрозі вільному робітництву і всім вільним людям у світі від того самого ворога, що давить волелюбний український нарід. УНСоюз це таке об'єднання американських українців, яке постійно накликує до одного, здисциплінованого, об'єднаного українського фронту тут і всюди поза Україною, вважаючи це виявом власних сил, та бажаючи головно на них спиратись. Власними силами УНСоюз побудований, власними силами вдержується і власними силами веде свою працю. В різних періодах свого існування, як не було тут жадної іншої репрезентації, її функції виконував УНСоюз, виконуючи при цьому всю потрібну працю, в тому політичну і пропаґандивну, фінансуючи її з власних фондів, себто з того, що складали його члени. Ті члени рідко були з „високими кваліфікаціями". Бракувало не раз тих „кваліфікацій" і в головних урядників Союзу, і в редакторів „Свободи". Але це у великій мірі покривала Велика Ідея, що їх усіх об'єднувала й до добрих діл загрівала. Це глибока і вічно палаюча любов до Рідного Краю і свого народу в неволі. Ось та безкорисна і тиха, але щира любов дасть нам і нині змогу легко відчути велике завдання американських українців, як також і ту ролю, яку відіграли за 60 років свого існування УНСоюз та його орган — „Свобода". Це не значить — а про це вже писано не раз! — що в УНСоюзі чи в „Свободі" все було в ідеальному порядку, що вони верх мудрости і патріотизму. Так воно не було й не є. Конвенції УНСоюзу можуть бути доказом, чого нам бракувало й бракує під тим кутом „вищого інтересу". Проте, той „інтерес" таки перемагав у важливих моментах у минулому, коли то членство Союзу складалось з самих таких „звичайних" людей, ряди яких тепер з кожним днем проріджує невмолима смерть. Але чим би ми могли і повинні бути сьогодні, коли б активними членами УНСоюзу стали визначні сили нової еміґрації, чи ті, що тут роджені й виховані українськими батьками? Кажемо виразно „активними" членами, бо ж саме число членів ще нічого не говорить. Можна ж дістатись до Союзу і бути в ньому навіть і без вищої цілі, тільки ради самого матеріяльного забезпечення. Та це не є те членство, якого бажали собі основники УНСоюзу вже тому 60 років, бо всі вони були ідеалістами, патріотами і поступовцями, що клали в основу організації великі принципи християнської моралі, братолюбія.

Чарлз Линдберґ розповідає у своїй знаменитій книзі „Ди Спирит оф Сейнт Луїс", як робітники збудували літак цієї самої назви за 60 днів. Він твердить, що цю чудову машину збудували так скоро тільки тому, бо всі вони відчували, що прикладають рук до великого й славного діла. Тому працювали днями й ночами з ентузіязму, а не за гроші, бо тих навіть не було аж так багато, — щоб ту працю заплатити. Перелет американця через Атлантик, та ще одинцем і в одномоторовім літаку, ось що творило в робітників цей „спирит"-дух!

З подібним запалом приступали тому 60 років перші наші піонери до праці над будовою УНСоюзу. З тих піонерів вже сьогодні нема ні одного в живих. Живе тільки їхня Ідея, їхній Дух, живе УНС зі своїми 70 тисячами членів. Честь їх пам'яті за те, що вони взялися за це благородне діло з любови до свого народу і що вже тоді так тісно злучили Христову Правду з Українською Правдою та вірою в перемогу як одної, так і другої.

Це той шлях, по якому ми і нині йдемо, це та віра, якою сьогодні живемо не тільки ми, але якою живе і весь український нарід.

(Скорочено з Ювілейної Книги УНСоюзу „Українці у вільному світі" з 1954 року).

О. ГРИГОРІЙ ГРУШКА
засновник і перший редактор „Свободи" та основоположник Українського Народного Союзу

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„СОЮЗ" І „СВОБОДА"

За горами і морями, далеко від Дніпра і Дністра, почало битися тому 60 років українське серце з великої радости, що зібралися вигнані недолею з рідної землі діти, щоб себе тут, на американській землі, як одна родина, одним духом об'єднати і одні других у нещастю рятувати.

Сталося це 22 лютого 1894 року.

Так постала в стейті Пенсилвенія, в містечку Шамокін, тому 60 років, перша українська народна установа в Америці, відома як Український Народний Союз. Зродилася вона з любови до ближнього, а в першу чергу до рідного, бо — як це написано в посланнях св. Павла — хто про своїх не дбає, той „гірший від невірного". Думку про Союз підняла „Свобода", наша перша народна газета в Америці, в переконанні, що її ідеї не дійдуть до широких наших мас, в більшій частині неграмотних і побаламучених москвофільською пропаґандою, коли їх не притягнемо до такої рідної організації, яка є на цій землі життєвою конечністю. Бо щойно зібравши їх в такій організації, можна буде ширити між ними просвіту і правду про те, хто вони, якого роду, якої назви і які їх завдання в Америці. Яку велику вагу прикладав о. Г. Грушка, перший редактор „Свободи", до постання цієї організації, видно найкраще з отих його слів: „Веселися, Україно-Мати, бо твої діти вже не пропали в Америці, вони ось наче з гробу встали, пізнались, обнялись, об'єднались і Союз заложили".

Від тих поетичних слів, що їх помістив о. Грушка в „Свободі" у своїм пророчім надхненню, що справжньої дійсности було ще дуже й дуже далеко. Це були, поправді, тільки мрії таких, як він, найсвідоміших з малої громади свідомих. Весь тягар здійснювати ті мрії спав тоді на „Свободу", але вона була без усяких фінансових засобів, ні не мала потрібних для цього редакторських сил, ні навіть постійного місця осідку, бо воно мінялось відповідно до того, на якій парафії був її редактор. „Чудо", яким вона вдержувалася, було в тому, що тоді прибували до Америки як священики самі ідеалісти, повні молодечого запалу для служби свому народові. До того тільки така служба, а ніщо інше, були причиною їх приїзду до Америки! Це вони складали титулом місячної передплати на „Свободу" по $10 чи $5 і тим дали газеті не тільки можливість виходити, але й доходити безплатно до тисячів наших імігрантів, які почали поволі в ній розглядатись, чи вчитись на ній писати і читати.

Зазначимо, що вже рік по постанню Союзу програму його діяльности поширено на всебічну допомогу рідним братам в Старім Краю в їх боротьбі за свої національні права. Проблема цієї допомоги — „стати як один муж за українські народні права" — не сходила від цього часу ні зі шпальт „Свободи", ні з програми конвенцій Союзу, чи річних нарад його головного уряду. Ота ідейна й нерозлучна дружба УНСоюзу з „Свободою", а вкінці ще й їхня формально-організаційна злука, стали згодом тим сильним муром, об який розбивались численні ворожі наступи, звернені проти акції американських українців в справі оборони прав українського народу до волі й незалежности. До того УНСоюз дістав таким чином змогу промовляти до української спільноти в Америці не тільки своїми місячними організаційними та фінансовими звітами чи відозвами, але бути з нею через „Свободу" в постійному контакті та підтримувати разом з нею наші найшляхетніші заміри, як щодо нашого життя в Америці, так і щодо допомоги визвольним змаганням наших рідних в Европі.

60 років ідейної служби свому народові й рідній справі, — це великий досвід. Це наука, набута шляхом різних помилок, роблених з незнання американських відносин та нашого місця в цій країні. Це є наш досвід, так, як нашим є УНСоюз, як нашою є „Свобода". Сьогодні маємо між собою багато нових ідейних сил з найновішої нашої іміграції, які не мусять тут, на американському ґрунті, блукати. Їм треба тільки мати повне довір'я до тої рідної установи, яка вже тут з великим успіхом 60 років працює для здійснення тих ідеалів волі, які найвище цінить як український нарід, так і американський. Вкінці бути з УНСоюзом і „Свободою" — значить допомагати їм, щоб ще й за наступних 60 років процвітало тут українське життя. А це теж не маловажна справа!

Роман Слободян

У. Н. СОЮЗ В ЧИСЛАХ

Український Народний Союз відомий в цілому світі не тільки між українцями, але в багатьох випадках і чужинцями, які інтересуються того роду ділянками суспільного життя. Серед українців він відомий не тільки своїми організаційними і фінансовими успіхами, але головно своєю жертвенністю на благородні цілі, патріотичністю та ідейністю свого членства, своєю передовою ролею в суспільно громадському житті та своїм великим вкладом в допомогу визвольним змаганням українського народу. Чужинці, натомість, в першу чергу дивляться на числа цієї організації і з них роблять відповідні висновки.

Числа, чи — як загально кажуть — „мова чисел" не належать до найцікавішої лектури для пересічного громадянина. Проте, хто вміє ті числа читати, хто розуміє їхню мову, для того вони можуть послужити найбільш переконливими арґументами та дозволити на найдальше йдучі висновки. Бо для знавця ніщо краще не говорить про живучість організації, як власне ці її „мертві числа".

Як виглядає сьогодні Український Народний Союз в числах, як сповняв він свої обов'язки супроти своїх членів і їх родин, супроти нашої американсько-української громади та супроти українського народу взагалі?

Для розгляду й відповіді на всі ці питання було б необхідно передати довжелезні стовпці чисел і табель. Це неможливо зробити в короткій статті. Згадаємо тільки коротко.

При постанню У. Н. Союзу в 1894 році мав він відділи тільки в 10 громадах. В 1902 році мав їх уже в 52 громадах. Під час 40-літнього ювілею в 1934 р. відділи УНС були вже в 218 громадах, а 10 років пізніше, під час 50-літнього ювілею, УНСоюз поширився на 268 громад. Напередодні 60-літнього ювілею, а саме з кінцем 31. грудня 1953 року, членство УНСоюзу було зорганізоване вже у 499 відділах в 283 громадах.

Тисячу або більше членів нараховуємо в 13 громадах. На першому місці є Шікаґо, а дальше, — Ню Йорк, Филаделфія, Клівленд, Рачестер, Дітройт, Торонто, Нюарк, Джерзі Сити, Гемтрамк, Йонґставн, Бофало і Честер.

З кінцем грудня 1943 року було в УНСоюзі дорослих членів 31,660, а з кінцем грудня 1953 року було їх уже 49,807. Приріст старших членів за 10 літ виносить 18,147 членів, або 57.32%. В молодечім департаменті УНСоюзу було з кінцем грудня 1943 року 10,400 членів, а з кінцем грудня 1953 року було їх 20,414, отже за 10 років приріст в членах молодечого департаменту на 10,014 членів або 96.29%. Загальне зіставлення членів таке: з кінцем грудня 1953 року було усіх членів в обидвох департаментах 70,221, а з кінцем грудня 1943 року було їх 42,060; приріст за 10 років 28,161, або 66.95%

Від 22 лютого 1894 року до 31 грудня 1953 року, отже за 60 років померло старших і молодших членів УНСоюзу разом 11,119 членів і УНСоюз виплатив $8,330,348.52 посмертних запомог. Крім цього від 1. січня 1915 року до 31 грудня 1953 року виплачено для калік і невилікувально хворих членів суму $721,249.31.

З впровадженням нових родів забезпечення УНСоюз став модерною, відповідно загосподарованою організацією і його майно кожного року тепер збільшається мільйоновими цифрами. Цей приріст майна дав змогу давати членам відповідні дивіденди. До 31. грудня 1953 року виплачено 19 дивіденд на загальну суму $1,307,883.62

Майно У.Н.Союзу, дорослих членів і молодечого департаменту, виносить $15,258,377.64. За останіх 10 років це майно зросло на суму $7,979,714.37 або на ....%. $7,979,714.37 або на 109.63%. Це тільки потверджує, що УНСоюз має тривкі фінансові основи і членство має повну гарантію, що ця організація виповнить всі свої зобов'язання.

Посмертний і резервовий фонди, що призначені на забезпеку виплати зобовязань на членських грамотах, виносять суму $14,580,366.18, або 95.56% всього майна організації. УНСоюз має три і пів мільйона долярів більше на тому фонді, ніж приписують закони для організації з такими зобов'язаннями. Всі інші фонди разом $678,011.46 мають інші зобов'язання крім забезпеки членських грамот і становлять 4.44% всього майна організації.

Подане майно УНСоюзу інвестоване так: в готівці $316,495.40 або 2.07% в морґеджах $638,408.38 або 4.18%; в бондах $13,676,475. або 89.63%; у позичках членам $316,572.94 або 2.07%; в інвестиціях реальностевих $299,881.37 або 1.97%; у друкарні $10,543.79, або .08%.

Кожному, хто розуміється на інвестиціях, буде ясно, що інвестиційна господарка УНСоюзу є не тільки корисна, але рівночасно і найбільш певна.

Шістдесять років історії Українського Народного Союзу дають нам велику практику та богато вказівок, що й як нам робити та куди йти в майбутньому. УНСоюз, а з ним і богато з нас, зокрема тих, що є у його проводі, пережили великі успіхи, але й не менші труднощі та невдачі. Цей багатющий досвід минулого є запорукою ще світлішого майбутнього.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в одну ідейну спільноту та поставила її на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові!

„БАТЬКО СВОЄЇ КРАЇНИ"

До кого ця назва відноситься, знають про це сьогодні не тільки в Америці, але всюди, де тільки мова про „вільну землю Вашинґтона". Проте перший у серцях американського народу, Джордж Вашинґтон, народини якого святкує урочисто вся Америка в дні 22 лютого, не був якоюсь надзвичайною людиною, обдарованою вийнятковими талантами, не був навіть „військовим генієм", хоч якраз з його іменем зв'язана перемога на полі битви. Виріс він у такій атмосфері, яка виховувала не „революціонерів", а радше „джентелменів" старого англійського покрою, людей консервативного способу думання, тісно зв'язаних з багатою клясою та її традиціями і порядками, в тому числі й з королівською владою. Перейти якраз такій людині, багатій і консервативній, до табору „американських патріотів", себто до „бунтівників", „демократів" та „самостійників" і стати на чолі „революційної армії", не було легко. Америка ж була майже до самого кінця семилітньої Революційної Війни поділена на два табори. „Льоялістів", себто прихильників дальшої злуки американських колоній з Англією, було не раз в англійських рядах майже стільки, скільки було „самостійників" в армії Вашинґтона. „Демократів" та їхнього правління боялися не тільки „льоялісти-аристократи", лякалися нових ідей навіть фармери, зокрема багатші.

Американські „самостійники" були меншиною, і то значною, коли почалася на цій землі війна за „визволення" і „незалежність". Навіть у малому числі „американських патріотів" не всі були ідеалістами типу Джефферсона чи Вашинґтона; були ж там і такі, що думали про „бизнес", пачкарство, вільну торгівлю, чи добру нагоду позбутись боргів, затягнених в англійських купців. До того, як гостро не судити б „льоялістів", треба пам'ятати, що для них Англія була „рідною країною", з якої вийшли їхні предки, чи вони самі, мовою якої вони говорили й писали і традиціями та культурою якої вони жили. Вони воліли далі терпіти „старшування" Англії, ніж від неї відриватись. „Американські патріоти" теж вважали Англію своїм „матірним краєм", але не хотіли залишатися „колоністами", призначеними на визиск, як це уявляв собі англійський уряд, включно з королем Джорджем III. Вони не годилися з таким положенням, щоб парлямент у Лондоні рішав про їхні справи, накладав податки тощо, не питаючи їх згоди. Іншими словами, вони хотіли самі собою правити, вважаючи, що це є їхнє природне і Боже право.

Бути „американським патріотом" в час Вашинґтона, значило бути в армії, бодай час від часу, а це означало недоїдати, ходити часто обдертим, майже донага, і босим, навіть узимі, та гинути від хвороб і ран із-за недостачі ліків, як це бувало в Велей Фордж. Тому й не диво, що „армія" Вашинґтона не мала іноді більше як 3,000 вояків, а найбільше 16,000! До того воякам платили паперовими грішми „незалежної держави", а їх ніхто не хотів брати, бо їхня вартість спадала з дня на день. Зате в англійській армії, де служили „льоялісти", платили сріблом і золотом, а ті, що не були в армії, робили знамениті бизнеси, торгуючи за добру монету також і з „ворогом", себто англійськими вояками.

Пам'ятаючи за ці речі, можна щойно оцінити належно патріотизм Вашинґтона, який ні один раз не захитався, хоч раз-у-раз програвав, який твердо вірив у слушність проголошених Деклярацією Незалежности ідеалів та в їх остаточну перемогу навіть тоді, коли здавалось, що немає ніякого виходу, що програ неминуча. Отже людина, яка любила вигідне та веселе життя, гарні жінки та культурне товариство, ставши у проводі боротьби за незалежність, стала прикладом, як треба жити і терпіти в змаганні за здійснення високих ідеалів.

Нарешті, по семи роках, прийшла перемога. Але й її не було б, коли б „збунтовані" англійські колонії в Америці не дістали допомоги з Европи, головно з Франції, і то допомоги зброєю та грішми, і коли б не допомогла ще й французька фльота, а Франція, Еспанія та Голляндія не виповіли війни Англії. Дипломатична зручність Веньямина Френклина притягнула Францію на бік американських колоній, а англійський імігрант, Тома Пейн, знайшов спосіб, як підтримувати революційного духа, що так часто підупадав, головно по кожній воєнній поразці революційної армії, а тих поразок було багато.

Коли 19 квітня 1775 року впали стріли біля Лексинґтону, в стейті Масачусетс, то їх добре схарактеризував Емерсон, кажучи, що відгомін їх понісся по цілому світі. Бо якби того відгомону не було, і не було допомоги, то ледве чи були б сьогодні З'єдинені Держави Америки такими, як їх бачимо.

Вашинґтон добре прислужився новій республіці теж і як її перший президент. Трудноші, які треба було йому перемагати, нищили дощенту його нерви. Нова держава була без каси й організаційного апарату, а зате повна амбіцій людей, що хотіли робити на ній свої інтереси. Ідеалісти не мали практичної програми. Проти аграрника і демократа Джефферсона стояв Гемилтон, банкір та промисловець, людина великих здібностей, яка стояла вірно в час війни при Вашинґтоні, але не приховувала своєї ненависти до „демократії", що її уявляла собі як „панування натовпу". Вашинґтон добре знав особисті відносини між своїми найбільшими дорадниками, себто Джефферсоном і Гемилтоном, але потребував одного й другого. Ідучи виголошувати в 1789 році, в Ню Йорку, інавґураційну промову як перший президент, заявив, що „почуває себе так, як той злочинець, що його ведуть на шибеницю".

Як відомо, Вашинґтон ніяк не хотів бути президентом. Його змусили прийняти цей високий уряд. Обнявши його, він виявив себе дуже здібним організатором і поставив такий державний апарат, якому щодо чесности не дорівняв ніякий інший, аж до цього часу.

Д-р Ярослав Падох

ЧИ СПРАВДІ ТВЕРДИНЯ?

Ювілейний сентименталізм і реальний погляд

Це таке природне: ювілеї наводять спомини, а спомини настроюють сентиментально. І тому так трудно в ювілейній статті оборонитися перед ювілейним настроєм та відмежувати факти від побажань.

Шістдесятріччя — великий час. Наскільки більший в українській дійсності, в українській долі. Ні один світовий катаклізм не минає нашої землі. Тепер, як і колись в історичну давнину, коли всі нищівні походи, спрямовані в західній світ, валили першою, ще не надщербленою, силою в український вал. І в тіні того валу, так часто розбиваного й паленого, виростали й доспівали західні потуги, нагромаджувалися скарби західнього матеріяльного й духового добра. А ми в той час відставали в поході і змаганні націй, так блискуче започаткованому в добу Володимира і Ярослава. Гоїли рани і готовилися до нового удару. Великі почини прориваліся, призначене жити й розвиватися гинуло передчасною смертю... Тому такі рідкі в нас довголітні ювілеї і така висока їх ціна.

Ось три роки тому ми зі здивуванням і радістю стверджували і вітали 40-ліття нашого Пласту, який, хоч переслідуваний всіми займанцями України, витривав при своїх обітах і сьогодні з непослабленим запалом далі провадить нашу молодь прямим шляхом „до щастя, слави і свободи". Ось дивимося, як на чудо, на 80-літнього ювілята, Наукове Товариство ім. Шевченка, яке, не зважаючи на подвійну ліквідацію окупантами, вийшло з більшістю своїх членів, під проводом свого голови, на чужину і тут, змагаючись з найтяжчими перешкодами, продовжує боротьбу за здійснення заповіту свого патрона.

А сьогодні з подивом і радістю вітаємо нового, рідного ювілята — Український Народний Союз. Вітаємо щиро всією нашою громадою того, що його назвав поет твердинею українського замор'я. Цю назву прийняло наше громадянство, зокрема західніх земель, виповнивши поетичну фразу реальним змістом признання і вдячности за десятки років трудів і змагань.

А вітаючи з ювілеєм не боронімся від спокуси запитати себе, чи і в своє шістдесятріччя залишився наш ювілят надалі твердинею українською, твердинею заморською? Чи з веж твердині тієї все ще зорять сторожкі очі на всі фронти українські, чи посилають із неї поміч у загрожені місця, а голос її сурм скріплює віру й надію у день перемоги?

Але при цьому не даймо опанувати себе, хоч і як це природно, сентиментові, лише оцінюймо Ювілята об'єктивним, хоч і доброзичливим оком скептика, і так стараймося визначити його місце в нашому національному житті.

Та все ж оця оцінка не буде повною. Автор цих слів щойно стоїть перед першим найскромнішим своїм американським ювілеєм: п'ятиріччя побуту в цім краю і в Союзі. Час закороткий на те, щоб пізнати все минуле і збагнути все значення та призначення великого діла і великої організації. Та може в цім хтось і добачить справжню вартість оцінки, бо нові очі бачать часто те, чого старі, привичні, не добачають.

(Закінчення на стор. 8-ій)

А. Драган

ПОЧАТКИ У. Н. СОЮЗУ

На початку було слово. Так було і з Українським Народним Союзом. На його початку було слово, тепле, щире й переконливе слово-ідея, що стало ділом, довкола якого зосереджувалось і розвивалося все життя американських українців у всіх його проявах впродовж останніх 60 років.

Дня 15-го вересня 1893-го року появилося перше число „Свободи". В четвертому числі того майбутнього органу та ідейного виразника Українського Народного Союзу, яке появилося з датою 1-го листопада 1893-го року, надрукована на цілій першій сторінці велика стаття, що й була тим творчим словом, яке опісля перетворилося у велике діло — Український Народний Союз. Та стаття — п. з. „НАМ ТРЕБА НАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ" — мала рішальне значення не тільки для створення Українського Народного Союзу, але й для дальшого розвитку всього українського життя на цій землі. В ній м. ін. сказано (Цитуємо дослівно, змінюючи тільки правопис та заступаючи вживану тоді назву „русин", „руський" на „українець", „український"):

„Як для риби потрібна вода, як для птаха крила, як для спрагненого вода, як голодному хліб, як, накінці, кожному з нас потрібне повітря, так само для нас, тут розсіяних українців, треба народної організації, себто такого братства, до якого кожний українець, де б він не був, як далеко він не жив би, повинен до того братства, до тієї великої української родини-сім'ї належати. Один чоловік не всилі піднести важкий камінь, але коли візьметься до нього три або чотири чоловіки, камінь буде двигнений скоро. Так само важко одному відкинути від себе нужду, біду; але, коли візьметься кілька людей, то допоможуть нещасливому.

„Один усім допомогти не може, але всі одному негайно. З того виходить ясно, що в єдності сила, яку важко перемогти. Тому то, браття, добровільні вигнанці з рідного краю, з власної батьківщини, з-під рідної стріхи, лучімся, скупчуймося, єднаймося, і так пізнаємо один одного, пізнаємо нашу біду, нашу нужду, наші хиби, наші недостатки, обміняємось мислями - думками, один одному відкриємо своє серце і спільно, разом на чужині порадимось про свою біду та відженемо її від себе спільними силами!...

„По довгих, дорогі браття, роздумуваннях, по довгих міркуваннях, по довгій застанові над потребами українського американського народу, прийшли ми до переконання, що треба нам доконче поділитися з вами тією думкою, яка в добру годину зродилася в нашій душі і серце наше оточило її любов'ю до українського народу.

Та думка, та мисль, якщо вона втілиться в діло, тоді грядучі покоління, які народяться на вільній землі, будуть дякувати і тихим, нелукавим словом згадувати нас, і наші могили заквітчають квітами, политими сльозами радости та вдячности. Ми, закликаючи Всевишнього Бога, щоб поблагословив це зерно, яке кидаємо в українську ріллю, подаємо до відома українському робітникові, що тяжко працює чи то в глибоких, темних і небезпечних майнах, чи то у фабриках, де тисячі коліс, що обертаються, чигають на його смерть, що в Америці доконче треба заложити народну організацію під назвою „НАРОДНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СОЮЗ", який тільки для українського робітника мав би відкриті двері, підтримуваний робітничим грошем на допомогу нещасному співбратові, який був би робітниками керований, в робітничих руках була б його каса, робітники господарили б своїм власним грошем.

Ціль Народного Українського Союзу була б така:

Допомагати хворим та виплачувати посмертне;

Закладати читальні і вечірні школи для дорослих. Ширити просвіту між народом при допомозі дешевих книжечок, як це робиться в старому краю. Наставати на те, щоб українці брали американські папери та ставали громадянами тієї землі, на якій живуть. Дальше закладати політичні клюби та брати живу участь у виборах. Хоронити наш нарід перед чужими п'явками нашого народу."

„Сьогодні з тяжкою бідою приходиться поставити яку українську церковцю і треба йти жебрати. Але чи не краще було б мати свою народну касу і дати запомогу бідній церковці? Нове українське покоління росте тут, в Америці, мов ті гриби по дощі, і нема кому подумати про майбутнє української молоді. Що з неї буде, як вона не вмітиме по-українськи читати і писати, як не знатиме української історії, як не буде знати українського катехизму?

Завданням Народного Українського Союзу було б подбати про це, розвідати, в якім місці скільки є українських дітей в шкільному віці і чи самі люди можуть дати утримання учителеві, а якщо ні, тоді треба їм допомогти в тому ділі."

Нехай буде, що буде, ми сміливо кличемо до народу українського: Народе, повір, повір нашим мислям, нашій душі! Богом святим, що на небі, клянемось, що тільки твого добра бажаємо. Встань з гробового сну, пізнай, хто тобі брат і хто тобі рад, маєш очі — подивися, що дістється довкруги тебе, як усі тебе за ніщо мають, тільки твою працю, потом і кров'ю политу, цінять, бо вона приносить їм користь. З твого невігластва, з твоєї темноти, з твоєї глупоти багатіють, а ти, мій чоловіче, спускайсь глибоко в майни, або, як чорний віл, тягни троки у фабриці та заробляй на чужих: на корти, на жидів, на довги старого краю. Але коли захворієш і в тяжких болях умреш, треба йти жебрати поміж люди, може на того бідного Лазаря, щоб грішне тіло не викинули гайворонам на болотнистій млаці, але щоб по-християнському звичаю в гробі поховали і хрест надії на воскресення мертвих поставили."

Якщо б наші краяни цю так важливу і пекучу справу заспали, на нашу патріотичну відозву жадної відповіді не дали, тоді дали б дуже сумне свідоцтво духової слабости й недбальства. Але ми в це не віримо, бо наш нарід піднесе свій могутній голос і з усіх сторін відізвуться українці та скажуть: нам треба Народного Українського Союзу, нам треба пізнатись і про свою біду порадитись, нам треба триматися купи, нам треба спільними силами працювати над поліпшенням нашої долі в далекій чужині, нам треба, щоб марно не пропасти!"

Так і сталося. Пізніша історія виказує, що своє збереження, як окремої національної спільноти, американські українці завдячують у великій мірі Українському Народному Союзові.

Згідно з наявними статистичними даними, загальна кількість українських іміґрантів в Америці в роках 1893-95 добігала до 300,000 осіб, при чому велику більшість становили українці з Лемківщини та Закарпаття. Був це переважно темний і несвідомий елемент, що не знав не тільки грамоти, але й своєї назви. Про будь-яку їх організацію початково не могло бути й мови. Все ж таки перший український греко-католицький священик в Америці, о. Іван Волянський, якого вислав до Америки, на прохання самих іміґрантів та після того, як вони зложили потрібні йому на дорогу гроші, львівський митрополит, пізніший кардинал Сильвестер Сембратович, потрапив вже в 1885 р., точно 18-го січня, заснувати в Шенандоа, в Пенсилвенії, перше Братство ім. св. Миколая, яке опісля стало ядром для створення Українського Народного Союзу. В дальших кількох роках заложено ще кілька подібних братств, між ними Братство св. Кирила і Методія в Шамокіні, братства в Олефанті, Мейфілді, всі в Пенсилвенії, де у великій мірі скупчувались перші українські іміґранти.

В 1892-ому році постало т. зв. „Соединеніє греко-кафтолических русских братств", до якого приступили й згадувані вже братства та до якого належали й перші українські священики з Галичини, між ними і о. Іван Констанкевич, що став членом Контрольної Комісії Соединенія, очолюваного т. зв. угро-руськими священиками Іваном Смитом та Ю. Жатковичем. О. І. Констанкевич, як контролер Соединенія, ствердив погану господарку в тій організації і виступив з її критикою на конвенції в Скрентоні в 1893 році, за що попало не тільки йому, але й усім „галицьким русинам".

(Закінчення на стор. 4-тій)

Л. Луців

ЮВІЛЕЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Український Народний Союз відзначає цього року 60-річний Ювілей свого існування. Але це не перший ювілей, що його святкує ця найстарша й найповажніша наша організація в Америці, що її заснувала горстка свідомих українців 60 років тому. Тому згадаємо коротко про ті давніші ювілеї, щоб пригадати собі, як наші попередники тішилися ростом своєї організації.

Десятиріччя УНСоюзу

Десятирічний Ювілей УНСоюзу відзначувано від 30 травня до 2 червня 1904 року в місті Шамокіні, в стейті Пенсилвенія. Програма його складалася з маніфестаційного походу по головних вулицях міста та з ювілейного концерту. Про ті святкування писала „Свобода" в числі з 9-го червня 1904 так:

„Кожному, хто бачив ту параду, росло серце і кожний був гордий з того, що він — українець. Вже в 8 годині ранком 30 травня почали збиратися біля церкви українські братства, в пів до дев'ятої години з'єдналися з американськими товариствами і вишикувались у величавий похід. На самім переді йшла міська поліція, а за нею поліція вогневої сторожі. Далі машерували ветерани з еспанської війни з крісами на раменах. Попереду їхав старшина на коні, за ним прапороносець і оркестра. Далі йшло п'ять відділів вогневої сторожі... За ними маршував відділ редменів (індіян). Вони представляли червоних людей, які перші замешкали Америку".

Далі поданий опис усього походу, що складався з 6.000 людей, і під час якого грало дев'ять оркестр. Після паради присутні пішли на Богослуження, після якого посвячено новий прапор Союзу. 2 червня 1904 року, по конвенції, відбувся Ювілейний Концерт в найбільшій залі місцевого театру. Промову англійською мовою виголосив д-р Ардан. Він твердив, що важко американцям судити про український 30-мільйоновий нарід на основі тільки самих іміґрантів до цієї країни. Щоб хоч трохи могли американці пізнати духові скарби українського народу, то УНСоюз зорганізував оцей концерт, що покаже багатство української пісні. На цьому концерті співали два хори, під диригентурою о. Стефановича та п. Стеткевича. „Пісні наші, писала „Свобода", сподобалися всім, а вже найбільше американцям, які напевно подумали собі, який то славний мусить бути нарід, що такі гарні пісні має, які ті українці великі патріоти, коли так люблять свою вітчизну".

Після концерту відбувся комерс, на якому було багато американців. (Після того концерту писала про українців і американська преса. Докладніший опис цього першого ювілею УНСоюзу поміщений в книжці „Українці в вільному світі", Альманаху УНС на 1954 рік).

20-річний Ювілей УНСоюзу

1914 року „Свобода" відзначила 20-річний Ювілей Українського Народного Союзу. З цього приводу поміщено статті на 1, 2 і 3 сторінках. В статті на першій сторінці писалося, між іншим, так: „Хоч Український Народний Союз за час свого 20-річного існування не сповнив ще в цілості усіх тих задач, які повинен був сповнити, згідно з плянами його основників, то все ж таки він був і є єдиним народним прибіжищем для наших заточенців в Америці, даючи не тільки матеріяльну поміч вдовам і сиротам по своїх членах, але й моральну підмогу всім тутешнім українцям, як єдиний осередок нашого народного життя на чужині".

На 2 і 3 сторінках були статті про розвиток УНСоюзу та світлини його діячів, що заслужилися для росту цієї інституції. Якийсь автор, що скривсь за криптонім П. Т., кінчав свій вірш такою строфою.

Збуди, хто спить в пітьмі,
[най встане!
Упавшим в яму — руку дай!
Розбий ти людям їх кайдани
І слово правди їм кидай.

40-річний Ювілей УНСоюзу

В 1919 році припадав срібний 25-річний Ювілей УНСоюзу, але тоді ця наша інституція була зайнята українською визвольною війною на Рідних Землях, тому не мала часу подумати про свої власні справи. Всі числа тодішньої „Свободи", органу УНСоюзу, переповнені вістками про боротьбу українського війська на фронтах, а також про дипломатичну боротьбу в Парижі за визнання української державности. Та зате імпозандно випало святкування 40-річного Ювілею УНСоюзу, яке припало на 1934 рік. Кампанію за гідне відзначення цього ювілею почала „Свобода" вже в 1 числі з того року, друкуючи відозву з цього приводу та закликаючи всі Відділи УНСоюзу гідно відсвяткувати це, таке рідке в наших обставинах, свято.

В цій відозві писалося, що „УНСоюз вступає в сороковий рік життя, певний своєї сили, гордий зі своїх дотеперішніх успіхів, але одночасно і свідомий тих завдань, які його чекають". Найбільшою турботою тодішнього Головного Уряду УНСоюзу було те, щоб подбати про тих, „які мають продовжувати традицію минулих осягів, щоб наші ряди не рідшали, щоб по старих піонерах прийшли їм подібні, прийшли нові, свіжі сили, молода кров". Пізніше часто появлялися в „Свободі" статті на цю тему, в яких закликалося до кампанії за збільшення членів УНСоюзу, головно з тут родженої молоді.

Відзначення 40-річного Ювілею УНСоюзу відбулося в сам день його заснування, себто 22 лютого 1934 року. Свято це складалося з Богослужень в українських церквах та з концерту в Вебстер Голл. „Свобода" з 24 лютого 1934 р. так описувала цей концерт.

„На сцені виднів ґіпсовий відлив ювілейної таблиці артиста О. Архипенка. Понад дві тисячі гостей виповнили залю. Головний Уряд УНСоюзу взяв греміяльно участь у концерті. Співав мішаний хор з Ню Йорку і Йонкерсу під орудою п. Оніфрика. Свято відкрив головний радний УНС Ілля Гузар. Співала М. Гребенецька і грав на скрипці Роман Придаткевич".

Промови виголосили предсідник УНС Микола Мурашко та головний редактор „Свободи" д-р Лука Мишуга. З американських промовців промовляв конґресмен Чарлз Ф. П. О'Брайєн, який підкреслив „політичне значення УНС для боротьби за повну самостійність України". Д-р Л. Мишуга у своїй промові підкреслив, що УНС ставить собі ціллю не тільки бути допомоговою організацією, але хоче приготовити своїх членів до тієї „боротьби, яку українському народові прийдеться звести за незалежність на своїй території, а в котрій українська еміґрація в Америці з конечности положення мусітиме взяти участь".

В концерті взяла участь скрипкова й мандолінова оркестра Михайла Гайворонського, продукції якої „були дуже симпатичні для публіки". Ввечері відбулася спільна вечеря в залі Українського Народного Дому.

50-річний Ювілей УНСоюзу

Та найімпозантніше відсвятковано 50-річний Ювілей УНСоюзу, який відбувся 5 березня 1944 року. І це святкування складалося з двох частин: з Богослужень в українських церквах, та з концерту, що відбувся в Карнеґі Голл в Ню Йорку. В церквах відправляли Богослужби українські єпископи, а в Концерті „асами" програми були виступи піяністки Любки Колесси та оперового співака Михайла Голинського.

„Свобода" (ч. 44, з 7 березня 1944 р.) писала про „величаву українську культурну маніфестацію" в Ню Йорку, описуючи „Свято - Концерт в 50-ліття УНСоюзу".

„Благодарственні Великі Служби Божі"

„Як 50 років тому почались основини УНСоюзу „Божественною Літурґією за призвання помочі св. Духа", так і Союзовий Ювілей Метрополітальної Округи м. Ню Йорку зачався цієї пропам'ятної неділі зрана по українських церквах. І то в самому осідку УНСоюзу в Джерзі Сиґі, де о. Володимир Лотович виголосив прекрасну згадку про піонерів УНСоюзу, як і по інших довколишніх місцевостях, а зокрема в Ню Йорку, де в битком набитій Українській Кат. Церкві св. Юра відправив Службу Божу Преосв. Амвроз Сенишин в асисті оо. Василіян (протоігумена з Канади о. Бараника, о. д-ра Гриньоха, ігумена о. Журавецького з Шікаґа і о. Гевка) та інших духовних отців. У проповіді, присвяченій Золотому Ювілеєві УНСоюзу, Преосв. Амвроз згадав за 50-літні ювілеї, що їх згадує Святе Письмо, на які то ждали бідні й голодні, бо це були Святі Роки, коли бідним довги дарували, а винним провини. Згадав за Рідний Край і за тих Союзівців, що їх бракує, себто за молодих американців з українського роду, що в боротьбі за свободу. А головний натиск положив на Живий Пам'ятник, закликаючи Союзовий Загал приложити всюди жертв і труду, щоб з нагоди Золотого Ювілею УНСоюз всюди поставали цілоденні українські школи для вдержання українського життя в Америці й членства у УНСоюзі. По Службі Божій відправив Преосв. Амвроз теж і Панахиду за померлих членів УНСоюзу.

В Українській Православній Автокефальній Церкві в Ню Йорку відправив Службу Божу архиєп. Іоан Теодорович в сослуженії о. д-ра Клодницького й о. Л. Весоловського, виголосивши проповідь на тему широкої діяльности УНСоюзу, що плив і пливе проти вітру, як і цілий український нарід, та проте довершуючи щораз більше добрих і дорогих для нашого народу діл. Відправив Службу Божу в сослуженні духовенства теж і Преосв. Богдан Шпилька в Українській Прав. Церкві.

Свято-Концерт

На Святі-Концерті була „масова участь народу" — три тисячі осіб, між ними обидва православні єпископи, численне духовенство та гості з Канади, представники „Провидіння" і „Америки", Українського Робітничого Союза і „Народної Волі" та Української Народної Помочі і „Народного Слова".

Хор під дир. Юрія Кириченка „гідно пошанував українську пісню з усіма її ніжностями, з глибиною, а навіть і силою. Тому мусів співати наддатки, хоч велика програма концерту ніяких додатків властиво не потребувала".

„Виступ піяністки Любки Колесси — викликує загальне одушевлення". Вона „захопила слухачів своєю простотою, скромністю, переплетеними блискучістю і гумором. Гри слухали всі з запертим віддихом. По грі квіти „безупинні брава і одушевлення".

„Оперовий співак Михайло Голинський щиро витаний і оплескуваний". Йому акомпаніювала Оля Дмитрів. І він „мусів співати додатки, чого домагалась захоплена публіка, обдаровуючи його ще й квітами".

Промовляли Степан Шумейко, В. Г. Чемберлин, посол Глинка з Канади, Кларенс Маннінґ і Д. Галичин.

Після концерту відбулись товариські сходини з виконавцями програми, представниками центральних запомогових організацій і головними урядниками УНСоюзу в готелі Пенсилвенія, де виголосили відповідні промови Дмитро Галичин, Микола Мурашко, В. Г. Чемберлин, посол Глинка, проф. Маннінґ та ін.

З оцих коротких згадок про давніші ювілеї УНС бачимо не тільки зріст цієї організації, що перший свій 10-річний Ювілей відзначала в Шамокіні, а 50-річний у Карнеґі Голл у Ню Йорку. З них бачимо і те, як давніші союзівці горнулися до своїх організацій. В святкуванні 10-річного Ювілею взяло участь 6,000 учасників. Скільки їх повинно б бути тепер, під час 60-річного святкування існування УНС, коли число його членів виносить 70,000 осіб?

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ Й ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА!

Волод. Гірняк

ДО ІСТОРІЇ У.Н.С. В КАНАДІ

В Канаді Український Народний Союз започаткував свою діяльність в місті Торонто ще в 1916 році, себто в часі першої світової війни. Між організаторами цього відділу знаходимо й пароха греко-католицької Церкви о. Йосифа Боярчука. Цей відділ (число 49) багато спричинився й до зорганізування читальні „Просвіти" в місті Торонто, хоч як одинокий тоді відділ УНСоюзу в Канаді, залишився самітнім аж до 1937 року. Найголовнішою причиною було те, що світова війна принесла лихо й клопоти нашій іміґрації в Канаді, що тривало аж до 1924 року. За той довгий час наша перша іміґрація почала старітись, а зі старістю й не ставало в неї вже досить енергії до праці.

Отже, з більш досвідчених у цьому ділі людей, не було вже кому взятись за працю. Нова іміґрація, яка вже була почала приїжджати до Канади, не була якслід до цього підготована. Ця друга іміґрація не думала осідати в Канаді, але мріяла про скорий поворот на Рідні Землі. Мрії не здійснились і пошкодили їм в їхній майбутності. Обезпеченеву діяльність припинила пізніш на довгий час економічна криза, яка почалась в 1930 році й протривала майже до вибуху другої світової війни.

Лише в роках 1935 та 1936 деякі індустріяльні міста на Сході Канади почали повільним темпом оживати. До них належало й місто Віндсор, в якому вже були автомобілеві заводи Форда та Крайслера. І саме до цього міста почали приїжджати „зайцем" товаровими поїздами безробітні з Західньої Канади з різними думками. Частина з них думала осісти у Віндсорі й дістати працю в автомобілевій індустрії, а деякі знову думали „перебрести" ріку та дістатись до сусіднього американського міста Дітройту, а вже там вони напевно дадуть собі раду, бо Америка велика й багата.

В тому часі в Дітройті вже було кілька досить великих відділів УНСоюзу. З його членами почали стрічатись на всяких імпрезах у Дітройті й наші люди з Віндсору. В короткому часі їх стріча та обопільні розмови довели до того, що в Віндсорі зорганізовано другий відділ УНСоюзу в Канаді. Цей другий відділ було засновано в жовтні 1937 року. До його зорганізування найбільше причинилися такі члени: Володимир Дідик, що був уже тоді головним радним УНСоюзу з Дітройту, Богдан Зелений, П. Дуда, Никон, О. Косіковський, О. Червак та інші члени філії Українського Національного Об'єднання.

Згадую я про тих піонерів тому, бо той відділ був початком постання багатьох відділів УНСоюзу в Канаді. Його члени піонери приїжджали до Торонта кілька разів з намірами зорганізувати третій відділ. Хоч їм не вдалося цього доконати, то зате в серпні 1939 року доконав цього автор цієї історії при допомозі Я. Ковальчука, В. Войнаровського та покійного Володимира Багана й багатьох інших членів філії УНО.

За Торонтом пішли інші Філії Українського Національного Об'єднання в Східній Канаді. При помочі організаторів УНСоюзу, зорганізовано при філіях УНО відділи УНСоюзу в Ст. Кетеринс, Гамилтоні, Ошаві, Содбурах, Монтреалі (3 відділи), Тиминс, Кіркленд Лейк, Валдор, Норанді, Веланд, Торолд, Ніяґара Фолс, Форт Вілліямс, Еспанола та Гримзбей. Після цього було зорганізовано відділи в Лондоні, Брентфорді, Кенорі, Кіченер, Вотерфорд і Лашінах.

Не легке було це завдання, бо в 1939 році вибухла друга світова війна і, як це завжди під час війни буває, знову припинилась громадська діяльність на певний час.

Як уже всі трудноші було поборено й Східня Канада вкрилась густою сіткою Союзових відділів, тоді Союзову організаційну діяльність перенесено в Західню Канаду, тобто в цю її частину, де й досі живе найбільше наших поселенців. Перший відділ у Західній Канаді було зорганізовано в місті Винніпеґу в липні 1943 року. Спочатку до цього відділу вписалося 54 члени. Отже Винніпеґ у Канаді був першим містом з найбільшим початковим числом членів.

Після Винніпеґу зорганізовано відділи в Саскатуні та Ріджайні й пороблено всі заходи й підготову до створення нових відділів в провінціях Манітобі й Саскачевані, де живуть скупченою масою наші поселенці.

За короткий час зорганізовано 3 Союзових відділи. Деякі з тих відділів начисляють сьогодні від 400 до 500 членів. Один із них, що є при філії УНО в Торонто, напевно в цьому році перевищить число дві тисячі! Статистика виказує, що досі вписалося до всіх відділів 9.765 членів. Безперечно, що з того поважного числа відійшло багато природньо, а певна частина була суспендована за неплачення своїх вкладок. Усіх тепер активних членів мають канадійські відділи поверх 6,000, а майно їхнє у цьому році перевищило ОДИН МІЛЬЙОН ДОЛЯРІВ!

Чому УНСоюз так скоро виріс у Канаді? Відповідь дуже проста. Він не тільки брав від членів гроші у формі вкладок, але також і допомагав членам у їхній потребі. Отже за той короткий час УНСоюз виплатив членам своїх відділів у Канаді поверх 160.000 дол. у формі посмертного, допомоги, дивіденд та різних винагород, включаючи й допомогу студентам вищих шкіл. Та УНСоюз зробив найбільшу прислугу українським родинам у Канаді тим, що збагатив їх на суму 3.500,000 долярів. На цю величезну суму є обезпечені в УНСоюзі всі канадійські члени. Отже цю суму вони самі, чи їхні родини напевно колись виберуть. На цю суму обезпечення всі вони разом вплачують річно до УНСоюзу лише 157,000 дол.

(Скорочено з Ювілейної Книги УНС, 1954).

З наших буднів

ЩЕ РАЗ ПРО ЮВІЛЕЇ

З тими річницями та ювілеями тепер велика „біза". Ніби мішок з ними розв'язався. Ще не прогомонів пропам'ятний ювілейний рік 700-ліття Львова та коронації Данила, як тут нагрянуло 300-річчя Переяславської Умови, а тут маємо славний ювілей Українського Народного Союзу, 25-ліття ОУН, та й не знати котрої, 80-ліття Наукового Т-ва ім. Шевченка, 40-ліття Леґіону Січових Стрільців, 10-ліття ЗУАДК'у...

А мій добрий приятель, Анатоль Курдидик, написав недавно в „Нашій Меті", що, нібито за мною є „доброго чвертьсторіччя праці пером"... Прочитав я цю нотатку та й аж підскочив! О-йой, а чого ж я так засидівся? Чому не святкую ювілею?.. Може яка зайва копійчина капнула б, та й гошанівок був би більший від громади: в нас бо ювілят те саме, що тепер, вдома, орденоносець.

Але озлянувся я уважніше поза себе і ствердив цілком об'єктивно, що немає „за мною" чвертьсторіччя праці пером, навіть, якби до того додав додаткову працю „мапою". З бідою натягнув би 23 роки, не більше. Отже без „провокацій", Друже Анатолю, не роби-но Ти з тата — варіята, а з мене — ювілята! Святкуй собі спокійно у столичному Торонто 30-ліття діяльности пана директора Тиктора, а ми, тут в Ню Йорку, та й поза Ню Йорком, шикуємось повною парою до 60-ліття Батька-Союзу!

А шкода, що ви, свіжоспечені канадійці, маєте одну свободу менше від нас, свіжозварених американців: не можете, бідаки, так сміло й відважно їздити до нас, як ми до вас. Через таку перешкоду не маєте змоги вшанувати Батька-Союзу разом із нами на величавому концерті в Карнеґі Гол. Зате можете зовсім свобідно вже від сьогодні надсилати Батькові ювілейні презенти.

Якосьтучки була у „Свободі" стаття, що делікатно пригадувало членству УНСоюзу про цей чудовий звичай складання презентів... Думав і я над цим ділом, бо ж рахую себе добрим і не залягаючим із вкладками сином Ювілята, а до того ще належу до 457 Відділу, що називається Т-во „Культура", то й некультурно було б не дати Старому щось на пам'ятку.

І дійшов я до такого висновку, що, хіба, найкращим презентом для Ювілята буде те, коли я заскоро не дам дуба і Батьківська Канцелярія не мусітиме платити посмертну асекурацію ще за одного скитальця!

Гаряче поручаю цю практичну форму складання презентів усім членам Союзу, особливо з новоприбулої еміґрації. Не вмирайте, будь ласка, Шановні Члени, жийте собі на здоров'я і реґулярно вплачуйте вклади. Та й час до часу святкуйте ювілеї.

Ікер.

Іван Кедрин

РЕОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ЦЕНТРУ УНР

Довгожданна сесія Української Національної Ради, яка — маємо надію — зійдеться врешті в першій половині березня ц. р., викликає великі надії і турботливі бажання в українців, розсіяних у світі, які — незалежно від своєї теперішньої державної приналежности — не зірвали свого духового зв'язку з Україною, хочуть по змозі сил допомогти в ділі її визволення і здають собі справу з конечности існування одного центру української політичної еміґрації. Стоячи на становищі резолюцій 5 Конґресу Американських Українців, треба дорожити існуванням того Центру — Української Національної Ради, який, нав'язуючи до традицій української визвольної революції з рр. 1917-21, став уже в очах як не всіх, то великої більшости українців без уваги на їх партійний світогляд — символом української державности на чужині. Глибока криза, що настала у тому Центрі в минулому році, чи може навіть вже раніше, з моментом відпливу з Европи маси політичного активу, поставила руба справу санації відносин. Глибоку правду кажуть ті, які твердять, що річ не тільки в обсадженні опорожнених місць, але й у перебудові Центру. Слід додати: у зміненій системі і зміненій атмосфері.

Тимчасовий закон про реконструкцію Державного Центру з дня 10 червня 1948 року, прийняв був дуже мудру засаду: в сучасній українській дійсності, мовляв, є місце на весь вахляр українських політичних партій, конкретно на табори націоналістичний по правому боці, соціялістичний по лівому і „центр" ліберального характеру. За таким поділом прийнято схему Української Національної Ради на 3 сектори, кожний з них по 12 місць, разом на 36 місць, постійних членів Української Національної Ради, плюс 4-ий необсаджений монархістичний сектор на 4 мандати. У практиці ця гарна теорія показала, що коли всі ці мандати вже обсаджені, то найбільшою трудністю прийняти якусь нову політичну групу до УНРади є те, що невідомо, до якого сектора приділити її і — чиїм коштом. Внаслідку такої системи мусіло прийти не тільки „замороження" всіх мандатів у Національній Раді, але й засклеплення її тільки в одному розмірно вузькому гурті діячів і партій, тим гірше, чим більша потреба виявлялась поширити той гурт і іншими групами з-поза неї і іншими людьми. Очевидно, що кожна група (партія) сама вибирає й делеґує до УНРади своїх представників. Та коли в самому статуті організації (згаданому Тимчасовому Законі), нічого не говориться про перевибір її членів, то й партії не мають законної потреби чи обов'язку змінювати своїх делеґатів, хоч інколи це було б навіть в інтересі даної партії. Таким чином нема в УНРаді майже ніякої „зміни варти": був досмертний президент, досмертний голова УНРади, досмертні її члени, — коли і як можливий доплив нової крови, нової енергії і нових ідей?!

Система секторів із непорушною кількістю членів була подумана також як гамулець проти розмножування політичних партій на еміґрації. Ціль дуже похвальна, але в практиці такий засіб показався теж недоцільний. Бо коли недобре діється, коли надто часто, штучно і непотрібно родяться нові політичні групи з розколів на персональному тлі чи за мінімальні й неповажні „принципово-ідеологічні" різниці, то не можна теж згори заперечувати природний закон еволюції політичних думок і поставання таких політичних груп, що їх родить саме даний час і його обставини. І тому так і виявилось на прикладі Української Національної Ради.

Передусім це стосується проблеми приступлення до УНРади групи, відомої під назвою Закордонне Представництво Української Головної Визвольної Ради (ЗП УГВР). Був час, коли ідеологічні і персональні різниці в таборі ОУН викликали були такий настрій серед членів ЗП УГВР, що вони в більшості виявляли сильні тенденції вступити до УНРади і в її рямцях діяти далі, плекаючи не тільки зацікавлення, а просто культ революційної проблематики на рідних землях. Було б незгідно з правдою твердити, що це тільки вина керівників УНРади, що переговори з ЗП УГВР скінчилися невдачею. Але нема найменшого сумніву, що — поруч із виною осіб з ЗП УГВР — була така сама вина членів УНРади, особливо та вина, що деякі з них згори ставились із нехіттю до включення у свій гурт тієї нової групи. Побільшення УНРади на цілу групу молодших віком, активних і ідейних діячів лежить в інтересі УНРади так само, як в інтересі того гурту, в інтересі всієї української справи.

Можна теж критикувати причини і дошукуватись винуватців, чому відірвався гурт поважних діячів від Українського Національно-Державного Союзу (УНДС — партії, що постала здебільша з середовища колишніх наддніпрянських еміґрантів з другої еміґрації, 1920 р., але з немалою участю галицьких діячів), і створив власну партію Союз Земель Соборної України. Але фактом є, що така партія постала, що вона хотіла приступити до УНРади, що вона мала (і має) деяких чільних діячів з політичним стажем і що не прийнято її і досі нема її ще в УНРаді — ніби з причини формальної натури. Нема найменшого сумніву, що тут менше завинили причини, офіційно подавані до відома, а більше нехіть декого з членів УНРади бачити між собою цю нову групу.

Для переведення структуральних змін і для зміни атмосфери в УНРаді в напрямку зрозуміння конечности вийти далеко поза межі дотеперішніх її членів треба не тільки на словах, але й у ділах проявляти більшу, як досі, толерантність і пошану до своїх союзників і противників, признаючи за всіми однакову політичну чесність і ідейність. Це стосується однаково тих, які є в УНРаді, як і тих, що є поза нею, бо перебудова Українського Державного Центру на еміґрації повинна йти спільними зусиллями: в атмосфері розуміння ваги Центру його учасниками і льояльною конструктивною опозицією. Це така велика справа, що вимагає зусилля стати навшпиньки і підскочити вгору, щоб подивитись трохи вище і далі власного носа. Б'є нас наша малість і вузькість, закохання в ґеттоїзмі, закохання в своїх партійницьких фірмах, своїх вузьких гуртках та рахування всіх явищ всесвіту від себе самих.

Збереження Українського Державного Центру на еміґрації, і то не тільки на папері й у самопохвальних відозвах та звідомленнях, але й у дійсності, як поважний політичний чинник з поважною роботою для визволення України з-під окупації, — це велика річ. Якою ліліпутною річчю є в порівнянні з нею боротьба за „стан посідання" партій і осіб на терені УНРади, змагання осіб за „портфель", ворожість до поширення рямців репрезентаційної української установи чи сварня за букву статутової підвалини УНРади!

Найближча сесія УНРади буде іспитом зрілости її членів, але й іспитом зрілости всієї української збірноти. Тому члени УНРади на тій сесії не будуть промовляти до своїх партійців, але до всього українського народу. І суд про їх слова і вислід їхньої збірної праці на тій сесії видаватиме не одна, та чи інша, партія з УНРади чи з-поза неї, а широка українська здорова, ані авторекламою, ані злобною демагогією не заражена публічна опінія, і видаватиме його українська історія.

ПРАВДА ПРО УКРАЇНУ

Український Народний Союз, крім своїх періодичних публікацій українською і англійською мовами, видає від деякого часу майже кожного року одну книгу англійською мовою, переважно американських авторів, про Україну, її нарід, історію, культуру і змагання. Досі видано вже десять таких книг а в підготові до видання є велика Енциклопедія Українознавства. На фото: деякі з тих англомовних видань Українського Народного Союзу, що у великій мірі причинилися до поширення правди про Україну в Америці та в світі.

Григорій Герман

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В НЮ ЙОРКУ

(Спомин)

Ось і церква св. Юра. По цім боці церкви — приходство, по тому — колишній осідок Народного Комітету. Там і містилася колись Ліга Горожан і Ветеранів, що по першій світовій війні очолювала політичну акцію нюйоркських українців. Там була теж домівка Товариства Української Молоді.

Чули про це товариство? Якщо ні, то, шкода, бо воно зробило багато доброго протягом 5 років свого існування. Щоправда, то воно не оставило по собі жадних видимих слідів, але таки заслужило собі на добре слово. Тільки в пожовклих примірниках „Свободи" можна вичитати дещо про працю цього товариства. Та хто там піде до „Свободи" шукати товариства, яке не існує; краще не нищити паперу, який вже й так розлітається.

Після упадку української держави багато української молоді опинилося на еміґрації — в Чехословаччині, Відні. Берліні. Позаписувалися вони на університети, щоб не прогайнувати молодого віку. Але, чи бачили ви коли ситого студента, та ще й на еміґрації, між чужими? Тож почали приходити до „Свободи прохання рятувати голодуючу молодь на університетах. А таких прохань приходило безліч, бо рідна земля була спустошена ворогами, а нарід матеріяльно знищений.

Кілька молодих людей в Ню Йорку, які недавно покінчили студії, або ще були студентами, відгукнулись на відозви студентських організацій в Европі і, створивши „Товариство Української Молоді", почали збирати пожертви для українських студентів. В „Свободі" з 3-го грудня 1921 року бачимо на першій сторінці оголошення про концерт в пам'ять 5-их роковин смерти Івана Франка, а дохід з концерту призначений був для українських студентів в Европі. Звіт з концерту, поміщений в „Свободі" 20 грудня 1921 р. підписали Юрій Андрейко — голова і Петро Мартинюк як секретар. Дохід становив 420 долярів і 66 центів, і їх вислано студентам в Чехословаччині і Відні.

Наступний звіт Т-ва Української Молоді, друкований в „Свободі" з 11 лютого 1922 р. підписали: Юрій Андрейко — голова, Осип Білоґан — секретар і Володимир Ярема — касир. Цей звіт повідомляв, що вислано студентам 765 долярів. Такі звіти друковано кожного місяця. А в „Свободі" з дня 7-го липня 1922 р. видруковано заклик на половину сторінки, в якому був список 250 студентів і прохання, щоб громадяни зголошувалися на їх опікунів і складали по 5 долярів місячно. Відозву підписали: Богдан Каштанюк — голова, Ольга Кирчівна — заступниця голови, Осип Білоґан і Григорій Герман — секретарі, Володимир Ярема — скарбник. Негайно почали зголошуватися на опікунів, і „Свобода" за 24 серпня 1922 почала поміщувати імена опікунів, між ними на видному місці, з щедрими пожертвами, бачимо паню Агафію Бунзяк.

Наступні звіти виказують, що Т-во Української Молоді збирало пересічно 300 долярів кожного місяця. Звіт з листопада 1923 р. подає, що зібрані пожертви переоилано до таких установ: Українська Крайова Рада у Львові, Т-во Прихильників Освіти у Відні, Спілка Українських Студентів в Берліні, і на руки д-ра Степана Смаль-Стоцького в Празі. Звіт підписали: Григорій Герман — голова, Омелян Коцко і Дмитро Сіроцький — секретарі, Ольга Кирчівна — скарбничка.

Т-во Української Молоді звертало теж увагу на товариське життя своїх членів і на культурну працю. Влаштовувано відчити, прогульки, театральні вистави і концерти. Рік 1923 відзначився як найкращий в діяльності Товариства. При товаристві створено чоловічий хор ім. Богдана Лепкого, який виступав з концертом дня 26 травня 1923 р. Це треба завдячувати бл. п. Вавилеві Савіцькому, колишньому дяковчителеві з Бруклина. В листопаді 1923 р. Т-во виставило „Запорожця за Дунаєм", опісля „Підгір'яни". Приходи з імпрез висилано на поміч студентам.

Надзвичайну прислугу допомоговій акції студентам зробив о. д-р Онуфрій Ковальський. Він подарував товариству тисячі образів „Українські Гетьмани", а товариство висилало їх по цілій Америці. З доходів за ці образи побудовано Академічний Дім у Львові.

Не можна поминути теж о. Володимира Лотовича, що був завідателем дому, в якім містилося товариство. Він бо дозволив товариству льокуватися в домі Народного Комітету три роки безплатно.

Яка ж доля стрінула студентів на еміґрації, які користали з допомоги Української Молоді в Ню Йорку? На підставі звідомлень професора Дністрянського, коли комуністи почали „українізацію" України, то студентів виправлювано групами по 20 на Україну. Там вони взялися до праці між народом, там вони й загинули від ЧК.

Минулося — тодішня „молодь" постарілася, а декотрих немає вже між живими. Для одних подаю ці спомини тому, щоб запевнити їх, що знаходяться між нами колишні студенти, які користали з допомоги Т-ва Української Молоді, і які мають почуття вдячности. Для других, що відійшли у вічність, бажаю цими спогадами вшанувати їх пам'ять.

Денис Голод

ЯК ОХРЕЩЕНО У.Н.СОЮЗ

Як я жив у Джерзі Сиnі, мене зробили в парафії церковним колектором. Я був молодий, нежонатий, мав багато сили й охоти до роботи. Ходив кожного місяця по членах парафії та збирав місячні вкладки. Потім ішов до мешкання пароха, диктував йому, хто заплатив, а він записував собі у парафіяльну книжку.

Раз у січні 1894-го року прийшов я до мешкання о. Грушки, щоб здати йому звіт з колекти. Застав у нього кількох священиків. Були там, крім о. Грушки, ще о. Констанкевич з Шамокіну, о. Обушкевич з Олифанду та о. Полянський з Пітсбурґу. Я поздоровив усіх священиків по-християнськи, поцілував у руку, а потім кажу до о. Грушки: „Я прийшов з колектою, отче, але бачу, що ви маєте тут церковні наради, то прийду колись іншим разом".

На це о. Констанкевич каже: „Пане Голод (він знав уже мене особисто), це не є церковні збори. Ми зібралися, щоб заложити братство для наших галицьких русинів, і хочемо, щоб і ви були на цих нарадах. А як захочете щось сказати, то можете й слово забрати. Сідайте".

Я сів, а о. Констанкевич говорив далі: „Отці, чому нам треба заложити товариство для наших галицьких русинів? Я був минулого року на конвенції „Соєдинения", у Скрентоні. Не як священик, але як делеґат від свого товариства. Як я прийшов на конвенцію, то чув, що конвенційний голова говорив до зборів по-словацьки. Багато делеґатів теж говорили по-словацьки, а наші священики з Угорщини говорили між собою по-мадярськи. Я довго слухав, а потім попросив слова. Як мені дали слово, я зачав говорити по-нашому! „Стид і ганьба вам, пане голово, — кажу я, — що ви говорите по-словацьки! А ще більший стид вам, панове отці духовні, що ви говорите по-мадярськи! Руський хліб їсте, а по-мадярськи говорите!" Я зганьбив теж делеґатів, що все це слухають і нічого на це не кажуть. Я скінчив і сів. Ніхто мені не відбирав слова, і ніхто мені не перебивав, і я все сказав, що мав сказати. Ніхто проти мене не говорив. До кінця конвенції я вже сидів і нічого не говорив. Я виїхав з конвенції з думкою, що наші люди там не можуть більше лишатися. Я зараз повідомив своє братство в Шамокіні, щоб до „Соєдинения" грошей більше не посилало. Повідомив ще три наші братства, що належали до „Соєдинения", щоб вони грошей туди не посилали. І всі ці чотири братства грошей не посилають. Вони приступлять до нашої організації, як ми її заложимо. Від нас тепер залежить, чи нам треба таку організацію будувати, і яка вона має бути".

Усі погодилися на те, що треба будувати організацію. Тоді о. Констанкевич запитав: „Якої організації нам треба, церковної, чи народної?

О. Обушкевич сказав, що краще буде церковної. На це о. Грушка, що весь час ходив по хаті (він був низького росту, але гарячий, рухливий і дуже одвертий; про нього о. Макар казав мені: „То малий Гриць, але розумний", каже: „А я кажу, що народної! Я вже навіть цю організацію охрестив! Я вже маю для неї назву: Руський Народний Союз! Чи добре я її охрестив?"

Всі сказали, що добре, і так ця дана при охрещенні о. Грушкою назва й лишилася.

Раді, що довели до рішення таку справу, всі ще довго розмовляли.

(З „Пропам'ятної Книги", 1936).

СЕРЕД ПОЛЬСЬКОЇ ЕМІҐРАЦІЇ

Прем'єр польського екзильного уряду в Лондоні Дзєвановський, який ще 1 листопада м. р. виголосив у Лондоні промову, що розвіяла була рештки сподівань серед української еміґрації, що може керівні діячі польської еміґрації розуміють потребу спільної протикомуністичної і протиросійської дії на плятформі, диктованій політичним розумом, а не демагогією — подався до димісії ще в половині листопада і та криза польського центру на еміґрації тягнулася більше двох місяців. Його наступником став Міколай Доляновський, відомий також під псевдонімом Єржи Гриневський. Нюйоркський „Нови Свят" пояснює, що Доляновський є противником тієї концепції польської консолідації, що її очолює ген. Сосновський і тому обняв урядування перед сподіваним приїздом до Лондону ген. Сосновського. Події в польському екзильному центрі спонукали ген. Сосновського, який постійно живе в Канаді, приспішити подорож до Лондону. Ген. Сосновський був 22 до 24 січня у Ню Йорку в перелеті до Англії і пробував стрінутися тут з відомим польським соціялістичним діячем Цьолкошом, який — приїхавши з Лондону — перебуває здебільша у Вашинґтоні. Як виходить з інформаційної замітки в „Новому Світі", в найближчому часі повинна вирішитися затяжна криза, що панує в польській політичній еміґрації на тлі її поділу на три табори і довгих та все ще безуспішних заходів створити уряд „національної єдности" з ген. Сосновським, як президентом Польщі на вигнанні.

ПОЧАТКИ У. Н. СОЮЗУ

(Закінчення зі стор. 2)

Безпосередньо після тієї конвенції з'їхались в домі о. Григорія Грушки, пароха Джерзі Сити й тоді вже редактора та видавця заснованої ним „Свободи". три інші священики: о. Іван Констанкевич, о. Т. Обушкевич та о. Амврозій Полянський і спільно вирішили заснувати окремий український, тоді ще „руский" Народний Союз. Негайно после того й появилася зацитована статтія в „Свободі" про потребу народної організації.

Проєкт статуту задуманої організації доручено приготовити о. А. Полянському з Питсбурґу, що він і зробив, пересилаючи трьом іншим „змовникам" його копію. При цьому інтересно, що оо. Обушкевич і Полянський домагались, щоб в назві було „русский" з подвійним „с", бажаючи цим „притягнути" до нової організації теж „твердих". Проте, о. Грушка, друкуючи статут, одне „с" викинув.

По тій першій підготові рішено скликати перші основуючі збори нового Союзу і на це вибрано „День Батька своєї країни" — Джорджа Вашинґтона, що припадає на 22-го лютого. На той сам день скликало свої збори Братство св. Кирила і Методія в Шамокіні, Па., яке тим часом виступило із Соєдинения, за що опісля мало багато клопотів по судах. Збори скликано до міста Шамокін в Пенсилвенії, яке тоді, під проводом о. Констанкевича та д-ра Сіменовича, входило за найсвідомішу українську громаду.

Збори відбулися згідно з пляном і про них надруковано в „Свободі" з 1-го березня 1894-го року хвилююче звідомлення п. з. „СОВЕРШИШАСЯ". В повідомленні, яке попереджено цитатою Шевченка: „І, о диво, — трупи встали, і очі розкрили! І брат з братом обнялися і проговорили — слово тихої любови!", написано:

Дня 22-го лютого 1894 р., того самого дня, в якому вся Америка обходить річницю уродин славного Вашинґтона, неустрашимого борця за волю і права людства, о дев'ятій годині ранку зійшлися українські (в оригіналі: рускі) священики, делеґати українських братств і патріоти-українці з усіх сторін до української церкви в Шамокіні, Па., благати Господа Бога, щоб допоміг щасливо почати таке важливе, діло заснування Українського Народного Союзу.

Торжественну літургію, призиваючи помочі Святого Духа, відправив о. Теофан Обушкевич, український священик з Олифанту, під час якої чудесно співав шамокінський хор під проводом доктора Сіменовича, невтомного трудівника для добра американської України. Не одному сльоза радости покотилась з очей на звук співу, що прошибав душу. Хто б міг сподіватися пару років тому, що українець, який втік з обіймів біди і нужди, з невільничого гніту, — розвине так скоро віками придавлені сили українського духа! Хто б погадав, що під полатаною сірячиною або гунькою кристься благородна душа, спосібна до всього доброго, гарного і корисного, якщо вона звільниться з кайданів гніту і рабства!

І, о диво, трупи встали
І очі розкрили!

І на вільній землі українська пісня лунає на славу во вишніх Богу! В гарно прибраній українській залі, по відспіванні всіми присутніми „Царю небесний", о. Полянський з Питсбурґу забрав слово і в красноречивій своїй промові вияснив ціль Українського Народного Союзу і те добро, яке український нарід в Америці буде мати з нього.

Тоді приступлено до вибору всіх урядників Українського Народного Союзу який випав так: Теодозій Талпаш з Шамокіну, Па — предсідник; Михайло Евчак з Вилксбері, Па., — заступник; о. Іван Констанкевич з Шамокіну, Па., — секретар; Іван Глова з Ексцельзіору, Па., — касир.

Радні: Яків Даньковський з Джерзі Сити, Михайло Галкович, Онуфрій Мурдза Михайло Адзима з Мт. Кармел, Па., Іван Гордишинський, Олексій Шлянта з Мейфілду, Па., Семен Федоровський, Юрко Хиляк з Олифанту, Па., Михайло Ослицький з Питсбурґу, Па., Дмитро Зиновяк з Сентерелія, Па.

Контрольна Комісія: о. Гавриїл Гулович з Фріленду, Па., о. Григорій Грушка, редактор „Свободи" і український священик з Джерзі Сити, о. протоєрей Олексій Товт з Вилксбері, Па., о. Теофан Обушкевич — заступник контрольної комісії.

Наведені вгорі урядники сповнятимуть свій уряд до наступного Головного Зібрання, яке відбудеться 30-го травня 1894-го року, ще цим разом в Шамокіні, Па., де або потвердиться тих самих урядників, або вибереться нових.

Коли прийшло до обговорення читалень, які обов'язково має закладати в себе кожне братство, що належить до Українського Народного Союзу, тоді о. протоєрей Товт з правдивою українською щедрістю зобов'язався спровадити на свій кошт дві тисячі книжок для читалень, а о. Гр. Грушка прирік посилати даром газету „Свобода" до кожної української читальні в Америці. Славно!

Печатка Українського Народного Союзу буде така: відкрита книга і трираменний хрест, над якими простягаються братньо стиснені дві руки. Навколо повищого знамени має бути напис по-українськи і по-англійськи. Які мають бути відзнаки членів УНС, це буде вирішено на наступному головному зібранні.

Кожний член УНС одержить гарну грамоту і статут.

Тепер подаємо до відома всім українцям Америки і всім українським братствам, що хто хоче належати до Союзу, хай негайно зголошується або пише до Секретаря Союзу, а гроші хай посилає через „Моні Ордер" до касира. Хто бажає бути членом Союзу, хай шле гроші до касира, і так: вступне 50 центів раз на завжди, а щомісяця по 50 центів. Рівночасно написати до секретаря, що післав і скільки післав. Статути будуть поміщуватись і об'яснятись в „Свободі".

А тепер, дорогі браття, як уже зібралось нас дуже велике число і як заложено Союз, вступайте до нього громадно, бо це тільки для Вашого добра і на Вашу користь. Ви, яких досі оплакувала Україна-мати, як пропавших, дайте про себе знати світові, що Ви живете і що тут, в Америці, українське народне життя б'є живою струєю. Важливий крок вже зроблено. Український Народний Союз уже засновано, український нарід воскрес із мертвих в Америці . . ."

Ми з розмислом навели частину того „слова", що стало початком Українського Народного Союзу, й одушевлений опис перших, установчих зборів цієї організації. Вони бо найкраще віддзеркалюють, якою життєвою конечністю був Союз в ті безпросвітні часи, які високі цілі він собі ставив від самого початку, то що з ним справді, як сказано на закінчення опису перших зборів, „воскресла Україна в Америці".

Було б зайвим повторюванням переповідати дальшу історію УНСоюзу в тих його перших початках. Її подробиці й аналіза подані в багатьох інших виданнях, і тому обмежимось тільки до коротких фактів та загальної характеристики.

Від часу створення УНСоюзу, українська спільнота в Америці набирає цілком іншого характеру. Справді, з рабів стали люди. В тодішніх обставинах це не була легка справа, маючи до діла тільки з дуже обмеженою кількістю свідомих народних працівників, натомість стоячи перед величезною фалянґою запеклих ворогів. Не вистачало організаційного хисту, не можна було промовляти тільки до свідомосди і патріотизму, бо вони були не з'ясовані. Треба було говорити „на хлопський розум" і треба було невпинної і затяжної боротьби.

І цю боротьбу перебрала на себе „Свобода", орган новоствореного УНСоюзу. „Нам, українцям в Америці, не одне добре діло можна б зробити, якби не тяжкі вороги українського народу і не та слабодушність поодиноких українців" — нарікає „Свобода" у великодньому числі з 27-го квітня 1894-го року, додаючи: „хоч наша патріотична праця: зібрати в одно розсіяних, просвітити темну масу, збудити в ній національне почуття, познайомити з духом часу, досі йде повільно, проте ми не повинні падати на дусі та втрачати надії на успіх". І тому „Свобода" кличе до слабодухів, щоб не були „шкаралупинами", пригадує їм „золоті слова" американського поета Лонґфелло: „In this world of the battle be a man, not a cattle", та дає своїм читачам віршований переклад фрази: „В боротьбі цього світу будь сміливий жучина, а не як в ярмі ходяча безумна скотина!"

Під тим кутом і проходила праця УНСоюзу та „Свободи". Ці перші річники „Свободи" і перші дописи та звіти з праці УНСоюзу на місцях насичені такою динамікою і завзяттям, яких побажати б нашій спільноті на всі часи.

Не можна не відмітити одного: вже від самого початку піонерська праця УНСоюзу здобувала собі серця робітників. В кожному дальшому числі „Свободи" надруковані численні дописи від тих, що „під землею працюють", які вибачаються, що хоч їх письмо неграмотне, проте слова написані „від серця". Не потребували вони того й говорити, бо це видно з кожного слова.

Кульмінаційною точкою того першого величезного піднесення, що заіснувало між відносно малою горсткою піонерів УНСоюзу, були другі збори УНСоюзу, які відбулися 30-го травня того самого 1894 року в місті Шамокіні в Пенсилвенії. Тоді, на цих других зборах УНСоюзу, вперше на американській землі прогомонів гимн відродженої Української Нації: „Ще не вмерла Україна!", який відспівали злучені олифантський і шамокінський українські хори в кількости 50 осіб. Гимн відспівано після промови о. Гр. Грушки, редактора „Свободи", який говорив про трудноші, що їх треба поборювати в організаційній праці, стверджуючи на закінчення, що „при Божій допомозі та при сильній, незломній волі українців-патріотів, почате діло стало історичним фактом, Український Народний Союз, заснований на сильних і міцних підвалинах народної любови та патріотизму, стоятиме і буде розвиватись, доки не візьме в свої обійми всіх американських українців".

Від того часу все українське життя в Америці проходить під знаком Українського Народного Союзу і для Союзу. Воно проходить в безупинній боротьбі проти темноти і байдужости, проти безприкладних внутрішніх і зовнішніх перешкод. Немає ділянки життя, якої ця боротьба не охоплювала б, від особистої поведінки та родини починаючи, а на спільноті та її відношенні до прибраної американської батьківщини й до українського народу на рідних землях кінчаючи. Але найбільшу увагу кладеться на просвітню і національну свідомість, бо вони були найбільшим недомаганням в тодішній американсько-українській громаді.

Тодішня боротьба за українську спільноту в Америці, яку звів Український Народний Союз та його орган „Свобода" в найбільш невідрадних обставинах, має всі познаки тієї боротьби за Новий Світ, що її звели перші піонери на цьому континенті. Ця боротьба за українську спільноту — це могутня епопея, з усіми познаками романтичного „Дикого Заходу", де треба було встановлювати закони й величезними жертвами здобувати для них респект, де люди, звичайно, „вмирали в чоботах" та де жив той, хто швидше стрілив. Але рівночасно тут наче живцем перенесено всі ті прикмети, що характеризували боротьбу за самобуття українського народу на рідних землях, зокрема славну епоху Запорізької Січі, з її боротьбою проти всякого гніту, з її обороною слабших і покривджених, але рівночасно й з її пригодництвом, верvою та дотепом. Виявлена в Українському Народному Союзі історія українського піонерства в Америці — це наче органічна сполука американського „Дикого Заходу" з українськими „Дикими Полями", з усіми характеристичними прикметами одного й другого.

(Скорочено з Ювілейної Книги 1954).

Організатори та число членів зорганізованих ними в 1953 році

Відділ	Ім'я та прізвище організатора	ЧЛЕНІВ Молодечих	Дорослих	Разом
1	В. Л. Чернаґо	4	—	4
1	Пилип Кулядо	2	—	2
2	В. Сенкович	—	1	1
3	М. Сухорський	1	1	2
5	С. Кривень	2	—	2
5	Іван Сидор	—	2	2
5	С. Комарницький	1	—	1
5	М. Череватюк і М. Левицький	—	1	1
6	Андрей Вовк	1	—	1
8	Василь Мандзій	4	3	7
9	Вол. Салак	1	2	3
10	Василь Глива	4	2	6
11	Петро Сціпений	4	2	6
12	Вол. Гарткович	—	2	2
12	Михайло Кузьма	—	1	1
13	Іван Урбан	2	5	7
14	М. П. Отрок	2	2	4
15	М. Гречен	—	4	4
20	Іван Крупка	4	1	5
21	Петро Садович ст.	2	3	5
22	Павло Канія	—	1	1
23	Анна Прескович	6	4	10
24	Микола Щур	—	1	1
25	В. Загаєвич	2	10	12
25	Осипа Гібайло	3	3	6
25	А. Драган	—	1	1
27	Остап Олесницький	7	37	44
28	Іван Ґаліда	2	2	4
29	Михайлло Маліщак	—	3	3
31	Михайло Стах	—	1	1
33	К. Несевич і С. Орич	2	2	4
33	Софія Орич	—	1	1
33	Анна Джурджевич	1	—	1
36	Софія Гунька	—	3	3
36	Ірена Вітковська	1	—	1
36	Конст. Шевчук	—	1	1
37	Анна Гнатюк	1	4	5
37	Марія Процак	—	5	5
38	Степан Гонза	6	5	11
38	Василь Нуць	5	—	5
39	Іван Пігуляк і В. Осухівський	1	2	3
39	Петро Вашуцький	—	2	2
39	В. Осухівський	—	1	1
39	Петро Гусак	—	1	1
39	Дмитро Опар	1	—	1
39	Іван Козуб	—	1	1
39	Антін Яворський	1	—	1
39	Марія Кіналь	—	1	1
39	Михайло Клюсик	—	1	1
41	Михайло Терпко	—	1	1
42	Петро Головацький	8	4	12
42	Михайло Тизьбір	1	—	1
42	Іван Лелет	1	—	1
42	Григорій Маік	1	—	1
42	П. Головачук і М. Тизьбір	2	2	4
42	П. Головачук і А. Барна	1	—	1
42	П. Головачук і В. Гавроняк	—	1	1
42	П. Головачук і П. Гулька	—	1	1
45	Микола Сенек	14	15	29
46	В. Сквіртнянський	—	1	1
48	Олекса Мазула	2	1	3
49	Микола Юречків	5	2	7
49	Степан Вовк	—	2	2
49	Іван Сидій	—	1	1
49	Іван Місюрка	—	1	1
52	Дмитро Хрупалюк	4	5	9
53	Василь Сачко	5	1	6
53	Вол. Кульчицький	—	1	1
54	А. Маланчук	4	—	4
56	Михайло Медвідь	2	2	4
57	Григорій Недільський	15	2	17
59	Михайло Галькевич	10	19	29
62	Василь Бідей	2	—	2
63	Микола Панчік	6	—	6
63	Дмитро Бурак	1	—	1
64	Іван Бурний	3	5	8
65	Михайло Гуманик	—	3	3
65	Андрей Смит	1	—	1
70	Вол. Кушнір	3	1	4
71	Михайло Андрусь мол.	1	—	1
71	Л. Гебань	1	—	1
73	Дмитро Лободяк	1	1	2
75	Степан Здань	3	4	7
75	Василь Зубар	1	—	1
76	Василь Салабун	5	3	8
81	А. Влауцяк	2	—	2
81	Ярослав Боднарук	—	1	1
83	Семен Чорномаз	4	3	7
83	Андрей Вишиваний	1	—	1
84	Петро Дудко	—	1	1
85	Онуфрей Костюк	11	4	15
86	Павло Саламаха	3	1	4
91	Петро Кучірка	2	—	2
91	Василь Рудавський	2	—	2
92	Гавриїл Пелех	4	2	6
92	Іван Жуков	—	1	1
92	Вол. Павел	—	1	1
93	П. Венковський	1	2	3
94	Микола Прихітко	20	2	22
96	Дмитро Василик	1	—	1
96	Антін Василик	1	—	1
97	В. Табачук	—	3	3
99	Петро Герман	1	—	1
102	Микола Бобечко	10	6	16
102	Григорій Голубець	—	1	1
103	Павло Стецик	—	2	2
104	Михайло Зельвак	1	—	1
105	Михайло Думіцький	8	14	22
106	Григорій Дацьків	12	13	25
106	Олекса Любас	1	—	1
106	Андрей Косович	—	1	1
107	Іван Матейчук	1	—	1
109	Михайло Щепеляк	3	1	4
112	Марія Пасник	1	—	1
114	Андрей Дідун	—	3	3
114	Олекса Калужний	—	3	3
115	Михайло Благута	26	11	37
116	Павло Стадник	2	2	4
117	Д-р В. Калина	1	—	1
117	В. Загаєвич	—	1	1
119	Марія Білан	3	4	7
120	В. Рефт	3	6	9
120	Григорій Деланко	1	—	1
120	Іван Манастирський	—	1	1
121	Олекса Гадз	4	2	6
122	Кароль Сідзинський	2	—	2
124	Олекса Бала	4	—	4
124	Іван Драбич	—	1	1
125	Іванка Подола	14	8	22
127	П. Володка і І. Вула	38	26	64
128	Параня Чопик	3	—	3
130	Григорій Лучанко	6	17	23
130	В. Загаєвич	—	1	1
132	Григорій Куніцький	1	—	1
137	Михайло Колодруб	3	4	7
140	Іван Кравець	4	1	5
141	Осип Кліщук	2	2	4
141	Конрад Супрунович	1	—	1
142	П. Остапчук	2	1	3
142	Дамян Гнатюк	—	2	2
142	Андрей Полевчак	—	2	2
142	Евген Кардаш	1	—	1
143	Олекса Левонюк	—	3	3
144	Микола Чомко	1	4	5
146	Яків Мерещак	—	1	1
146	Степан Хомяк	4	2	6
147	Іван Федорак	2	3	5
147	Григорій Біленький	1	—	1
148	Февронія Біленька	1	—	1
150	Вол. Гуска	2	—	2
151	Анна Пипюк	—	1	1
155	Михайло Чумер	4	4	8
155	Анастазія Ковалюк	1	5	6
155	Корнило Галушка	2	1	3
155	Павло Король	—	2	2
155	Марія Сайкевич	—	1	1
155	Вол. Дяків	1	—	1
155	Михайло Вадяк	1	—	1
155	Степан Яремчак	1	—	1
155	Іван Макар	1	—	1
156	Василь Новак	5	9	14
156	В. Новак і М. Яцек	1	—	1
158	М. Баглай	1	4	5
161	Андрей Дзюла	10	18	28
161	Осип Литвин	—	5	5
162	Іван Васильків	—	2	2
163	Степан Филик	2	—	2
163	Іван Потучко	—	2	2
163	Микола Курко	—	2	2
163	Василь Лесяк	—	1	1
163	Л. Пісечко	1	—	1
163	І. Потучко і М. Курко	—	1	1
164	П. Ґелетій	4	2	6
165	Марія Пелехата	2	4	6
167	Іван Кульматицький	6	1	7
168	Григорій Бабин	3	—	3
170	Іван Грабар	7	2	9
171	Стела Раєн	2	9	11
171	М. Петровський	1	—	1
172	М. Мороз	1	3	4
173	Степан Фіґун	5	2	7
174	Андрей Савран	—	2	2
175	Василь Вартось	8	8	16
175	Іван Еванчук	2	4	6
175	М. Вілоскурський	—	4	4
175	Г. Гарбар	1	—	1
175	Василь Ґевко	—	1	1
176	Петро Бабяк	—	2	2
177	Іван Лаба	5	6	11
178	Микола Беднарчук	6	4	10
179	М. Паращак	—	1	1
179	Кульчицький і Паращак	—	1	1
179	Михайло Гаврилюк	—	1	1
180	Ольга Зепко	2	1	3
180	Антін Волох	1	—	1
180	Василь Пулк	1	—	1
181	Петро Лапчинський	—	4	4
182	Григорій Яськів	1	—	1
183	Андрей Віхорек	9	9	18
183	Іван Еванчук	—	2	2
183	І. Ващук	—	1	1
184	Богдан Коваль	1	2	3
186	Юлія Баволяк	2	—	2
189	Петро Котельницький	17	31	48
191	Ярослав Колодій	25	36	61
192	Матвій Політило	4	4	8
194	Василь Никифорук	13	8	21
194	Василь Загаєвич	2	5	7
194	М. Комуницький	—	1	1
199	Осип Доскоч	1	—	1
200	Василь Ворґуль	—	5	5
204	В. Гасій	12	9	21
204	Г. Вакуменко	1	2	3
204	Павло Ленчук	3	—	3
204	Павло Марко	—	2	2
204	Микола Близнак	—	2	2
204	К. Миронюк	—	2	2
204	Ю. Налисник	—	1	1
204	Іван Крочак	1	—	1
204	Ю. Наваси	—	1	1
204	Д-р В. Марків	—	1	1
206	Іван Кокольський	8	2	10
207	Олекса Сельський	2	2	4
208	Яків Стаднір	3	1	4
210	Михайло Франко	2	6	8
211	Theodore Sokolowski	—	1	1
213	Андрей Васараб	2	1	3
215	Ілія Назар	1	—	1
217	Іван Теребушка	—	1	1
217	Андрей Іванів	6	10	16
217	Константин Шевчук	1	2	3
217	Григорій Грабко	—	2	2
217	Дмитро Пристай	1	—	1
217	Іван Деркач	—	1	1
217	Василь Павлів	1	—	1
218	Михайло Стахура	8	5	13
219	Андрей Мудровський	1	1	2
219	Михайло Т. Юрків	4	7	11
220	Г. Гарасим	10	6	16
221	Тарас Шпікула	37	29	66
221	Дмитро Максимюк	5	4	9
221	Вол. Ничай	1	4	5
221	К. Гульчій	2	2	4
222	Л. Вілик	1	1	2
222	Іван Вілик	1	—	1
223	Іван Гриницин	2	—	2
224	Осип Ірха	1	7	8
226	М. Рущицький	1	3	4
230	Іван Павловський	20	23	43
233	Гелена Маґер	5	9	14
234	Стефан Могила	1	1	2
234	Іван Кіценюк	—	1	1
235	М. Вобер	2	—	2
237	Михайло Крика	5	4	9
238	Петро Мороз	10	10	20
238	Н. Давискиба	3	4	7
238	Ілія П. Селінський	2	4	6
239	Іван Порітко	2	14	16
239	Михайло Сопко	2	—	2
240	Осипа Олінкевич	5	5	10
240	Андрей Запаранюк	18	26	44
240	Андрей Стецяк	2	5	7
241	С. Бардачевський	—	1	1
242	Василь Найдак	2	5	7
245	Осип Сабат	5	4	9
248	М. Кобилянський	1	2	3
251	Василь Яцишин	4	1	5
251	Дмитро Загута	—	1	1
252	Дмитро Когут	3	5	8
254	В. Романишин	9	8	17
257	П. Сильчак	3	1	4
259	Юлія Ґуґлик	2	—	2
259	Михайло Фоція	—	1	1
259	Петро Трусяк	1	—	1
261	Петро Аркатин	—	1	1
262	Олена Придун	2	1	3
263	М. Співак	1	—	1
264	Катерина Галищак	1	1	2
265	Осип Коцюбко	—	1	1
266	Василь Труфин	31	17	48
267	К. Дідух	1	1	2
268	Теодор Радинський	1	2	3
271	Іван Чопко	10	5	15
272	Вол. Стасюк	—	15	15
272	Данило Слободян	—	2	2
274	Теодор Сенедяк	3	1	4
274	Варвара Кравець	—	1	1
276	Марія Т. Вілик	3	—	3
276	Дмитро Драб	1	—	1
276	Михайло Шулінський	1	—	1
277	Стенлій Гомотюк	22	20	42
277	Павло Соколовський	3	—	3
280	Роман Рублевський	—	3	3
281	Л. Бачинський	2	1	3
282	Катерина Лукач	—	4	4
286	Стефан Шимон	12	2	14
287	Варвара Цьолко	—	2	2
287	Теодор Лутвинюк	1	1	2
287	Лев Ломиш	—	2	2
287	о. Д. Профета	—	1	1
287	Мих. Стеблецький	—	1	1
288	Дмитро Мушастий	1	2	3
289	В. Гусар	2	4	6
290	Михалина Іванюк	2	1	3
291	В. Гузіль	3	3	6
292	Вол. Дідик	—	6	6
292	Петро Кізел	5	3	8
292	Михайло Білоскурський	1	3	4
292	Дмитро Дубрівний	1	1	2
292	Осип Лободоцький	—	1	1
292	Лев Краєвський	1	—	1
293	Марія Демидчук	1	8	9
295	В. С. Пуля	8	3	11
295	Олекса Зепко	—	2	2
298	Осип Дідик	1	—	1
299	І. Сидорович	—	1	1
301	Іван Кулинич	—	1	1
301	Михайло Савчин	1	—	1
301	Василь Іващук	—	3	3
304	Микола Гнатик	8	13	21
305	Михайло Гентош	1	—	1
305	Микола Ботак	1	—	1
306	Андрей Андрейців	1	—	1
306	Стефан Береза	—	1	1
307	Ілія Чопек	1	4	5
309	Пилип Кобас	2	1	3
312	Юлія Шарек	2	—	2
312	о. В. Профета	—	1	1
313	Анна Зазворська	4	1	5
313	Марія Зазворська	2	1	3
316	Вол. Ґурянський	8	22	30
317	Петро Луцишин	—	1	1
317	Анастазія Андрусишин	1	—	1
318	Стефан Саюк	1	—	1
320	Іван Малко	15	16	31
321	Дмитрий Чук	2	1	3
322	Іванна Карач	2	—	2
323	Дмитро Яремко	9	7	16
324	Іван Струк	—	2	2
325	П. Малицький	6	4	10
327	А. Копистянський	7	5	12
328	Розалія Кокоць	13	6	19
334	С. Морозович	3	4	7
334	Г. Оленчук	—	1	1
334	С. Морозович і Н. Задорецький	—	1	1
336	Г. Степанек	4	3	7
336	Г. Кісіль	8	1	9
336	Ярослав Дзядига	3	3	6
337	О. Стельмах	1	—	1
338	Павло Янковський	4	1	5
339	Андрей Хромяк	1	—	1
341	Іван Хрін	2	2	4
341	Олекса Хомяк	—	1	1
341	Павло Дуда	1	—	1
343	Марія Якимович	1	—	1
343	Марія Присляк	—	1	1
343	Осипа Гранковська	—	1	1
343	Катерина Панчишин	—	1	1
347	Г. Тимчій	5	3	8
348	Марія Періґ	11	8	19
350	Василь Палідвор	1	5	6
352	Данило Яворський	—	4	4
353	Марія Василик	1	2	3
355	Петро Занько	4	5	9
356	О. Продивус	4	2	6
361	Оллекса Бойко	—	1	1
361	Микола Чума	—	2	2
361	Олена Елиів	—	1	1
361	Дмитро Гураль	—	1	1
361	Іван Галичин	7	5	12
361	Анна Гетфілд	1	—	1
361	Василь Коцюбий	1	1	2
361	Д-р В. Комаринський	1	6	7
361	Петро Кучма	3	2	5
361	Микола Левкович	—	2	2
361	Василь Любицький	—	1	1
361	М. Лисогір	1	—	1
361	Мартин Малетич	9	13	22
361	Юліян Наваси	—	1	1
361	Осип Пацура	1	—	1
361	Богдан Панчук	—	2	2
361	Іван Пригода	—	1	1
361	Михайло Ратушний	1	—	1
361	Іван Шамен	2	—	2
361	Омелян Сушків	—	1	1
361	Д-р В. Вереш	—	2	2
361	Василь Вишиваний	9	17	26
362	Ярослав Татомир	4	1	5
363	Гавриїл Підскальний	—	1	1
363	Вол. Мішанець	1	—	1
363	Дмитро Базів	1	—	1
364	Омелян Білецький	5	2	7
364	Марія Кукізь	5	8	13
364	Я. Кравчук	2	2	4
365	Михайло Руднянин	—	1	1
367	Василь Попович	16	10	26
367	Антін Пінковський	1	3	4
367	А. Синіч	2	—	2
367	Святослав Жобнів	1	—	1
367	Ілія Касянчук	—	1	1
367	Степан Кричук	—	1	1
367	Василь Кольмець	1	—	1
369	Михайло Куба	—	1	1
370	К. Марущак	3	—	3
370	Петро Воляник	—	1	1
370	Василь Гіна	—	1	1
371	Ю. Варанюк і П. Заблоцький	2	16	18
371	Антін Змій	1	2	3
371	Ю. Варанюк	—	2	2
371	Василь Гнатів	1	—	1
372	Иосиф Ярема	9	1	10
372	Андрей Кручак	1	—	1
373	Даміян Геча	1	—	1
373	Анна Громоцька	2	3	5
374	Микола Кісіль	1	3	4
375	Вол. Грималяк	5	6	11
376	Вол. Ґвязда	1	1	2
379	Михайло Семків	50	79	129
379	Андрей Бобик	—	1	1
380	Микола Кармелюк	3	—	3
383	Іван Грозінський	7	4	11
383	Юліян Кушнір	—	1	1
383	Петро Мартинюк	1	—	1
385	Иосиф Греськів	8	8	16
386	Олекса Попів	1	—	1
388	Евфемія Воловняк	7	5	12
389	С. Теслюк	1	1	2
390	Петро Вуґрин	1	—	1
393	Михайло Литвин	2	—	2
393	В. Загаєвич	—	1	1
394	Михайло Романик	—	2	2
397	Олена Штоґрин	7	12	19
398	Іван Кривокульський	1	1	2
402	Г. Пастушенко	—	1	1
403	Іван Піш	1	1	2
406	Андрей Тарас	5	3	8
412	Петро Чехош	1	2	3
414	Софія Врезіцька	9	15	24
417	Олександер Цибрівський	—	5	5
419	Константин Зеленко	6	2	8
426	Іван Височанський	3	—	3
427	Пилип Цибуляк	16	14	30
430	Осип Вакай	12	19	31
431	Стефан Целюк	1	2	3
433	Константий Шинкар	2	3	5
434	Павліна Суховірська	1	3	4
435	Степан Курляк	—	1	1
437	Михайло Малішевський	14	17	31
438	Степан Терлецький мол.	2	—	2
439	І. Криса	1	—	1
441	Петро Голошевський	5	5	10
441	М. Лисий	—	2	2
445	М. Коваль	2	2	4
445	Осип Мазурок	—	1	1
446	М. Товтрівський	3	4	7
448	Іван Фалат	1	—	1
452	Марія Вілик	2	1	3
452	Іван П. Попик	—	1	1
456	Вол. Воркевич	1	5	6
461	Юрій Демедюк	4	3	7
464	Карло Семенюк	6	1	7
464	Д. Недошитко	2	3	5
466	Юрій Кузьма	—	1	1
466	П. Крутиголова	1	1	2
469	К. Чорномаз	1	2	3
471	Григорий Гись	2	2	4
472	Тарас Ліскевич	3	5	8
472	Степан Куропась	—	1	1
473	Осип Чайковський	14	18	32
473	І. Гомонко	2	1	3
476	Михайло Маріяк	1	—	1
476	Марія Маріяк	—	1	1
476	Павло Маріяк	1	—	1
477	Михайло Драгущак	1	5	6
479	В. Обущак	—	3	3
479	Михайло Мізок	—	1	1
480	І. Янішевський	—	3	3
480	Улас Самчук	—	1	1
481	Василь Копко	2	3	5
481	Григорий Шараневич	1	—	1
482	Иосиф Сусь	6	—	6
483	Евген Камінський	—	2	2
483	Д-р Е. Єршковська	—	2	2
484	Вол. Запаранюк	18	22	40
487	Микола Денисюк	24	22	46
487	Юрій Білецький	—	2	2
488	Вол. Коваль	—	2	2
490	Мирон Литвин	4	5	9
490	Олена Чорномаз	3	1	4
492	В. Мушка	—	1	1
493	Лев Смолинський	—	1	1
497	О. Мазурок	4	2	6
498	Осип Касюхнич	3	2	5
502	М. Голота	5	1	6

В повищому списку не є зараховані ці члени, що були зорганізовані постійними організаторами.

М. Давискиба

ПІОНЕР УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Спогад про співпрацю з бл. п. Дмитром Капітулою

Сл. п. Дмитро Капітула

З особою Дмитра Капітули зійшов в могилу один із найстарших Союзових діячів, один із тих, які направду клали підвалини під цю найбільшу і найдорожчу українську установу в Америці. Сам я — немолодий вже чоловік і став головним радним Народного Союзу вже 17 років тому, а від того часу кожна дальша конвенція вибирала мене ним. Але я, хоч і раніше вже близько цікавився союзовими та взагалі нашими громадськими справами, все таки знав про них дуже мало в порівнянні з Дмитром Капітулою. І я мусів щойно вчитися від нього пізнавати справи і пізнавати людей та відносини.

Бо це не було легко і не було просто будувати таку установу, як Український Народний Союз ще в тих часах, коли треба було боротися за саму назву „українець". Свої й чужі кидали колоди під ноги. Найбільше давало себе в знаки недовір'я до людей і до самої справи. Наші люди не вірили, що можна здвигнути власну українську громадсько-фінансову інституцію і не вірили, що гроші, які треба дати на таку ціль, не пропадуть їм. Тому треба було мати величезну терпеливість і впертість в переконуванні наших людей про чесність головних урядників і про успішність задуманого діла. Другим найбільшим ворогом була національна несвідомість, або замала свідомість. Що й казати: адже і по нинішній день є в Америці ще багато-багато „руских" чи „руснів", які не називають себе українцями, виставляючи себе самих на сміх і роблячи стид українському народові, з якого вийшли. Коли приїздили наші люди до Америки, то називали себе Бог знає ким, тільки не українцями. І тому трудно було знати, кого можна було стягати до організації, а кого ні, і дуже трудно поширювати організацію і територіяльно і членством.

Ось розпочала наша організація працювати у стейті Пенсилвенія, але ж українські іміґранти були розсіяні також по інших стейтах, де треба було засновувати свої Відділи. Тим часом у кожному стейті треба було виробляти „лайсенс" — дозвіл на ведення бизнесу — окремо. Це вимагало переборювання величезних труднощів, бо і в асекураційних департаментах різних стейтів нічого не знали про українців, і ті інші асекураційні американські та чужонаціональні установи, які боялися конкуренції, старалися нам всякими способами шкодити. Не раз, бувало, вже обіцяно дати стейтовий дозвіл, на цій підставі відкрито вже місцеві Відділи, а тим часом справа штучно затягалась, до стейтової влади йшли доноси на нелегальне вдержування організаційних Відділів і треба було відбиватися на всі сторони та боронитися навіть погрозами арешту.

Щоб видержати все це — треба було мати таку впертість і видержливість, як мав покійний Дмитро Капітула, що недаром був „впертим лемком". У тих важких часах головним предсідником Українського Народного Союзу був саме Дмитро Капітула, чоловік чесний, розумний, енергійний, з вірою у добру справу, який не жалував для тієї справи свого часу.

І тому висліди його праці були такі великі і тому теж всі конвенції УНСоюзу шанували Дмитра Капітулу, вибираючи його постійно до Контрольної Комісії, де був аж до самої смерти. І до самої своєї смерти він був цілим серцем відданий Народному Союзові. Ми говорили з ним про Союзові справи, стрічаючись з ним ще останнього літа на новозакупленій Союзівці та радуючись цим останнім набутком УНС. Я не сподівався, що ми бачимось тоді востаннє і що відійде від союзової сім'ї Дмитро Капітула, дійсний піонер української справи в Америці, піонер Українського Народного Союзу.

ПОШТА У.Н.СОЮЗУ

ВАЖНЕ ДЛЯ ВІДДІЛОВИХ СЕКРЕТАРІВ:

1. До злуки двох відділів в цілі вибору делеґата на конвенцію потрібно заяви обох відділів. Час до злуки вже короткий, і тому секретар, що повідомляє головну канцелярію про злуку з іншим відділом, повинен прислати теж подібну заяву від відділу, який згодився приступити до злуки. Багато відділів не роблять цього і тим проволікають злуку відділів.

2. Нові відділи в Канаді повинні заплатити мито при дорученні їм відділової печатки. По заплаченні мита просимо звернути квиток до головної канцелярії, щоб дістати зворот цього видатку.

3. При зміні адреси члена, який дістає „Свободу", треба прислати 10 центів поштовими значками для адміністрації „Свободи". Деякі відділи занедбують прислати цю оплату за зміну адреси.

4. Коли член бажає дістати позичку на грамоту, або зворот готівкою, секретар зробить членові поважну прислугу, якщо він наперед перевірить, в присутності члена, яка сума належиться членові згідно з табелями зворотів на третій стороні грамоти.

5. Картки „Побажання з Нагоди Уродин" були апробовані річним засіданням головного уряду. Проєкт цих карток подав головний радний Дмитро Шмаґала. Зовсім природно, що сама картка не приведе нового члена до секретаря — вслід за карткою секретар повинен сам навідатися до ротини, щоб вписати нового члена до молодечого департаменту.

6. На домагання члена, головна канцелярія виставляє цертифікат про дату його народження, яку член подав на членській аплікації про прийняття його в члени УНСоюзу. Ніяких змін, ні поправок не вільно робити в таких випадках, бо тоді цертифікат від УНСоюзу не матиме ніякого значення, а шкоду відчують члени, які не мають інших доказів осягненого віку.

О. П., Флорида. — Перехід члена з молодечого департаменту до повнолітнього, по осягненні 16 років життя, має це значення, що такий член набуває всіх прав, якими наділені повнолітні члени, себто, право користати з допомогового фонду в разі недуги або каліцтва, право голосу на відділових зборах, і право бути обраним до відділового уряду або делеґатом відділу.

Член молодечого департаменту може набути ці права по осягненні 16 років життя двома способами: 1. Він може звернути молодечу грамоту і вибрати нову в одній з повнолітніх родів забезпечення. Цей спосіб надається тільки таким членам, які мають грамоту в клясі І молодечого департаменту. В інших клясах молодечого департаменту цей спосіб переходу до повнолітніх членів є некорисним для члена. Наприклад, член платить вкладки на 20-літню вивінувальну (ендавмент) грамоту від 12 до 16 років життя. Якщо він зверне цю грамоту по осягненні 16 років життя, щоб вибрати нову повнолітню грамоту, то він тратить чотири роки, бо повнолітня грамота може починатися тільки від 16 років життя члена. Тому такий член повинен перейти до повнолітньої кляси другим способом, а це — доплачувати по 15 центів місячно на фонди до вкладок на молодечу грамоту. Так роблять усі повнолітні члени — до вкладок за забезпечення вони доплачують по 15 центів місячно на фонди.

Г. Герман

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка уважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

Д-р Ростислав Сочинський

НОВЕ В МЕДИЦИНІ

Шпиталь для здорових

Коли хтось зломить ногу, чи схопить якусь тяжку недугу, здавалося б, ані одна лікарня у світі не відмовиться заопікуватися таким хворим. Одначе у Англії існує від недавна така інституція під назвою „Кліника 35", яка зачиняє двері якраз перед недужими.

Щоб дістатися до цього своєрідного шпиталя, треба мати дві кваліфікації: 1) бути здоровим і 2) мати найменше 35 років. Цю клініку заснувала група лікарів Медичного Факультету Ліверпульського Університету, кермуючися теорією, що „небезпечний" вік для жінок і чоловіків є — 35 років, коли-то різні недомагання і недуги починають свою скриту, підступну роботу підривання людського здоров'я. Лікарі й медсестри „Кліники 35" цікавляться тільки здоровими на вигляд людьми, які не мають ніяких хворобливих ознак, одначе можуть носити в собі зародки злоякісних недуг.

Лікарське обслідування, що триває найменше 4 години й складається з різних модерних процедур, дає дуже часто несподівані висліди, викриваючи приховані тяжкі недуги.

Слава хлорофилу

Хеміки Глязґовського Університету називають американське населення легковірним і критикують неоправдану популярність у цій країні різних пігулок, паст до зубів, ґуми до жування, мил, які містять у собі хлорофил (рослинний барвник) і які мали б нищити неприємний запах. Британський Медичний Журнал сповіщає про дуже сумлінні дослідження, які показали, що хлорофил не має ніяких прикмет деодоризування. Ці твердження підтримують також американські учені Рокефелерового Інституту для Медичних Досліджень і Джан Гопкінського Університету.

Деякі ароматичні олії, добуті з рослин разом з хлорофилем, які дають препаратам зелене забарвлення, можуть прикривати (маскувати) слабші запахи, але вони їх ніколи не нищать. Хлорофил же не має навіть цієї властивости. Коли хтось купує ці розреклямовані хлорофилові косметики, падає жертвою обману, бо платить гроші за те, що не існує.

Галюцинації

Чи Вам доводилося колись побачити корову, дерево чи хату, що раптом виростали серед дороги, коли Ви кермували автом? Шоферам тягарових авт це трапляється. Недавно один з них помітив великий сільський будинок, що появився по середині автостради. Стараючись виминути уявну перешкоду, він розбив своє авто в придорожнім рові.

У Гарвардській Школі Публічного Здоров'я такі прояви називають гіпногогічними галюцинаціями. Вони постають у півсні, коли людський мозок перебуває на суміжжі сну і яви, внаслідок духової втоми. У підсвідомості втомленого автомобіліста зроджується бажання зупинитися і його сонна уява створює причину у формі привиду. Нещасливі випадки вдома, чи на фабриці можуть приключитися також внаслідок таких сонних галюцинацій. Хто почуває себе втомленим, чи недоспаним найкраще нехай уникає кермування автом чи небезпечною машиною, щоб уникнути нещастя.

Новий гормон

Електрокортина — це назва нового сильного гормону, який викрили недавно швайцарські й англійські учені. Він являється, як і кортизон, одним з гормонів надниркової залози. Ця нова субстанція має великий вплив на водну й мінеральну господарку, втримуючи їх рівновагу в організмі. Подробиці про те, як саме це діється, покищо не відомі, бо досі вдалось ізолювати тільки дуже малу частину електрокортини з кількох тонн надниркових залоз різної рогатої худоби.

● **М'ясо і солонина** — це два основні харчові продукти, що їх від місяця липня вільно й без обмежування продаватимуть в Англії. Цим закінчиться 14-літній період харчових карток на англійських островах. Картки на м'ясо введено в Англії 11 березня 1940 року. В 1941 р. вільно було англійцям купувати тижнево м'яса тільки за 1 шилінґ (20 центів), а в найгіршому післявоєнному часі — за 8 пенсів (14 центів).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

Українські техніки організуються.

Найважливішою справою, яка сьогодні приковує увагу всіх техніків Дітройту і околиці, це справа творення Об'єднання Українських Техніків. Перші кроки вже пороблені. Створено ініціятивну групу, яка приготовляє Загальні Збори та реєструє українських техніків, котрі стали б членами — основниками нового об'єднання.

Дітройт, це може один з найбільших промислових центрів цієї країни. Тому немає найменшого сумніву, що тут сконцентрувалась чи не найбільша кількість українських техніків. Нажаль, по сьогодні немає в Дітройті такої професійної організації, яка об'єднала б укр. креслярів, "toll i die makerів", теле- і радіо техніків і т.п., що творили б свої автономні секції. Брак такої організації можна відчути на кожному кроці. Бракує осередку, де співтоварищі праці могли б обмінятись своїм досвідом, вирішувати складні проблеми, що виникають при праці і в цей спосіб знаходити духове вдоволення а може навіть і життєву екзистенцію.

І ось за почином деяких підприємчивих одиниць відбулись в Дітройті перші сходини ініціятивної групи, а саме в дні 6. II. ц.р. На цих же сходинах всі присутні одноголосно заявились за творенням професійної організації українських техніків. Покищо ведуться вступні приготування, але з присмністю треба сказати, що все це увінчається успіхом. Чути вже відгомін і широке заінтересування.

Широке поле до праці це головне завдання майбутнього Об'єднання Українських Техніків в Дітройті. Треба наладнати контакт з різними підприємствами, що допомогло б в підшукуванні праці. Відчувається брак фахових доповідей та курсів, які конечні не лише для підвищення кваліфікацій, але і для вишколювання нових кадрів професіоналістів. Це одні може з найбільш дошкульних проблем, що чекають на вирішення.

І тому почин ініціятивної групи техніків в Дітройті треба лише привітати та побажати їм найкращих успіхів в їхній творчій праці.

В. Тустанівський.

Филаделфія, Па.

Віддано пошану сл. пам'яті Президента УНР

У неділю, дня 23-го січня, у всіх трьох православних українських церквах у Филаделфії в приявності маси вірних, торжественно відслужено панахиди за покійного Президента УНР.

На окремім жалобнім засіданні в дні 30. січня ц.р. Головна Управа ОбВУА віддала воєцьку пошану світлій пам'яті Президента і Головного Отамана Українського Війська Андрія Миколайовича Лівицького. — Про трудяще життя Покійного Президента, яке все було віддане на боротьбу за відновлення Української Держави — доповідав кол. близький його співпрацівник, ген. пор. Олександер Загродський. Вислано кондоленційні письма до родини та Української Національної Ради.

У неділю, 31го січня ц.р., за почином Товариства Сприяння УНР, відбулися жалобні сходини української громади у Филаделфії. Залю Проґресивного Клюбу відповідно прикрасила молодь з організації ОДУМ. Сильне враження на приявних робила символічна могила з уставленим погруддям Покійного, над якою звисав похилий державний прапор, опоясаний жалобними лентами. Жалобним маршем Шопена відкрила сходини пяністка З. Маркович. Про життєвий шлях сл. п. Президента і Головного Отамана А. М. Лівицького, який проходив у боротьбі за Україну, зворушливо звітував найстарший ранґою живучий український генерал, ген. пор. А. Загродський.

Елизабет, Н. Дж.

Посмертна згадка.

В останніх місяцях смерть немов завзялась на нашу громаду. Гостює собі, немов би хтось її запросив. Відвідує доми місцевих чільних працівників і скошує їхнє життя.

Ще недавно жили і працювали між нами такі передові одиниці, як брати Пілати, Ґенеґа, Галінович, Остапчук, Процак, а остання жертва — це Стефан Могила; хто буде черговий — ніхто не знає. С. Могила помер 24-го грудня, а похорон відбувся 27-го грудня м.р. Похоронено його на цвинтарі у Вудбрідж, Н. Дж.

Покійний народився в селі Дегова, Рогатинського повіту. До ЗДА приїхав 22 літнім молодцем і дня 24 січня 1910 року вписався до Бр. св. Миколая, від 13 УНС у Воревліт, Н. Й. Опісля перейшов з переступним листом до Елизабет, Н. Дж. Тут почалась дійсна праця Покійного. Допомагав організувати Українську Оркестру, сам грав на інструменті, а також і був членом Т-ва „Боян". Маючи гарний співучий голос, брав участь в українських концертах. Покійного ми часто бачили на українських маніфестаціях, вічах і концертах. Сам давав щедрі пожертви й інших заохочував до них. Любив українську книжку, а зібраних пару десяток українських книжок родина передає до української бібліотеки на Союзівці.

Вліті 1953 року по операції шлунка, поїхав з дружиною і дітьми на два тижні на вакації на Союзівку, щоб, мовляв, хоч перед смертю перевести спокійно і мило на своїй рідній землі і між рідними людьми. По двох тижнях спочинку несподівано набрав сил і пішов до праці, щоб, як казав приявним гостям, а опісля громадянам в Елизабеті, вернутися знову восени в чудові гори, а може з часом дожити віку. Та не так склалось, як думалось. Підірване здоров'я і невмолима смерть забрали цю людину, що вірно трудилася не тільки для своєї рідні, а більш 40 років в громадському житті.

Покійний залишив у смутку дружину Одарку, три дочки; Катерину замужну Кобрин, Стефанію зам. Крайц та Доротею зам. Солтис, сина Стефана й п'ять внуків.

По похороні учасники були запрошені до Укр. Нар. Дому на скромну перекуску, під час якої від імени Т-ва попрощав покійного Михаїл Гринішак, вказуючи на прикладне життя, працю і заслуги Покійного в громаді. Він був членом Т-ва „Запорозька Січ", відділ 234 У. Н. Союзу, був його організатором, кількаразовим делеґатом на Конвенцію та довголітнім фін. секретарем, аж до самої смерти. Під Його керівництвом Т-во зросло в поверх 150 членів. Покійний належав також до інших організацій, як от Дем. Клюбу, Укр. Цен. Комітету та Укр. Нар. Дому, в яких займав менші чи більші уряди до самої смерти. Не малі заслуги Покійний лишив в Укр. Нар. Домі, в якім був довгі роки його головним книговодчиком, фін. секретарем.

Учасники похорону, щоби вшанувати пам'ять Покійного на заклик М. Гринішака, зложили поверх тридцять долярів на укр. цілі, які передано до УКК.

Жертви зложили: Слободян Роман $5; по $2: Т. Юрчак, В. Федишин; по $1: М. Френкевич, М. Гринішак, Т. Чечель, Р. Левицький, А. Пелещак, М. Купчак, С. Яцків, Г. Кардаш, Лабуньский, Т. Стець, А. Крайц, Сінґалевич, В. Кардаш, М. Луців, М. Кепник, Г. Рудницький, Дучиміньский, Юліновська, Т. Луняк, Кобасовський, М. Крайц, Й. Козак, Н.Н., П. Сташко; М. Возьняк 50 ц. Разом $33.50

М. Г.

Ню Йорк, Н. Й.

ПЕРШИЙ ПІВРІЧНИЙ ПОПИС УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНОГО ІНСТИТУТУ

Під час мойого побуту в Ню Йорку я мав щастя бути присутнім на піврічному пописі учнів Українського Музичного Інституту в суботу 2-го січня ц. р.

Тому, хто має діло з навчанням музики, є відомі психічно-технічні обставини, в яких музикальність та його знання інструменту розвиваються. Такий слухач, переслухуючи гру учнів української музичної школи, мусить признати високу вартість навчання, яке подають українські музичні педагоги, якщо він завважує чесний і фаховий підхід до справи.

Виступали молоді піяністи, учні кляс пань Байлової, Вахняник, Мирошниченко, директора Р. Савицького і Є. Чапельської. Годі мені вичисловати поіменно учнів. Звертала на себе увагу ця обставина, що молоді піяністи виконували музичні твори легко, без жадного напруження і видно було, що молоденькі руки знаменито технічно витреновані. Програму окрашувало кілька творів українських композиторів, з яких скерціно Фоменка вирізнювалося чіткою формою та українською тематикою.

З учнів скрипки п. Цісика я мав приємність чути талановитого Ігоря Стецика, який певним смичком, чисто та гарно відограв Інтермеццо Бом-а. Богдан Свинтух виказав себе скрипаком з виробленою та усталеною технікою. Він відограв музикально сонату Паґаніні та польонез Венявського. Жалую, що я не чув Остапа Тершаківця, однак я певний, що він, так як другі його два товариші, приносять п. В. Цісикові, як знаменитому та чесному учителеві, честь та признання. П. Цісик знає основно скрипку та психологію учнів того інструменту, рідкість в наші новітні часи.

Мені було дозволено після попису промовити до учнів та їх батьків. Чи хтось може пам'ятати свої слова, коли на нього дивиться кілька тузенів круглих дитячих личок, з темними зацікавленими очками, для яких студії, їх ентузіястичні учителі, а головне українська музика мають таке велике значення? Український Музичний Інститут є сьогодні солідна музична інституція, з поважним числом філій в Америці, яка ще тільки потребує фінансового забезпечення. Я вірю, що основання Українського Музичного Товариства в Америці, як мецената Українського Музичного Інституту та іншої праці на користь творення та розвитку української музичної культури в Америці, вже не є тільки неосягненою фантазією.

Роман Придаткевич

ПРИКЛАДНА СОЮЗОВА РОДИНА В ШІКАҐО

Родина пп. Томи та Іванни Подолів, з дочками, зятями і внуками. Всі вони є членами Українського Народного Союзу. П-ні Іванна Подола є довголітньою секретаркою 125-го відділу УНС, який на початку її урядування мав тільки 13 членів, а на останній конвенції, завдяки її наполегливій праці, мав уже двох делеґатів та далі постійно росте і розвивається.

Діти — учні Української Школи в Ст. Пол., Мін., які в супроводі своїх учителів та членів Управи Батьківського Гуртка, ходили в цьому році, із традиційною зіркою, колядувати на допомогу залишенцям в Европі. Заколядовано 155.50 долярів. Допис про цю коляду був надрукований у „Свободі" з 6. лютого ц.р.

В ШІСТДЕСЯТІ РОКОВИНИ

(Закінчення зі стор. 1.)

Професор Прінстонського університету д-р І. Решетар, промовляючи на зібранні Українського Конґресового Комітету в 1953 році, заявив, що ці видані УНСоюзом книги зробили перелом в американській опінії відносно України та цілого европейського Сходу. Цю його думку потверджують вже не сотні, але й тисячі американських відгомонів на ці книжки, що появились тільки в американській пресі на всьому великому просторі З'єдинених Держав. І тому, коли професор Колумбійського університету, Кларенс Меннінґ, писав з нагоди 50-річчя УНСоюзу, що цю організацію треба вважати українською амбасадою в Америці та що УНСоюз виконав і виконує велику місію й для самої Америки, то він тільки потвердив більше, ніж доказаний факт.

Нічого дивного, що навіть сьогодні, коли наше громадське життя сильно зрізничкувалося, коли місцевості нашого поселення вкрилися густою сіткою різноманітних організацій, коли ми маємо окремі політичні й харитативні репрезентації, коли рівночасно з цим виникло багато суперечностей в думках і поглядах, то все ж таки немає члена, який з однаковою гордістю не відрекомендовувався б, що він є членом Українського Народного Союзу, без уваги на те, до якої ґенерації та релігійної чи партійної групи він належить.

Український Народний Союз обходить своє 60-річчя. За тих 60 років він впустив українське коріння глибоко в американську землю та черпає з неї життєдайні соки, видаючи з кожним роком все повніші і все більш зрілі овочі для української волі. За тих 60 років — кажучи образово — виросло, із киненого першими піонерами зерна, могутнє і розлоге дерево, яке видержало всі історичні бурі й негоди, об коріння якого поламали й ламають собі зуби всі чужі й свої шкідники, які хотіли б його повалити. Під охороною того могутнього дерева, яким є Український Народний Союз, може тепер вільно й надійно розвиватись наше життя в усіх його різноманітних ділянках. Як довго росте й міцніє Український Народний Союз, так довго розвиватиметься й це життя та даватиме щораз нові плоди для нашої американсько-української спільноти, для нашої прибраної американської Батьківщини та для нашої рідної України.

(Скорочено з Ювілейної Книги УНС, 1954).

„Українці у Вільному Світі"

Ювілейна книга Українського Народного Союзу з приводу 60-річчя.

В книзі є біля 50 статей різних авторів про українців та їх життя і досягнення в усіх країнах вільного світу. В тексті є біля 100 фотографій. Ціна книги — тільки два доляри!

Замовлення, разом з грошевою належністю, висилати на адресу:

"SVOBODA"
P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

EVergreen 3-4450

FILL YOUR BINS NOW

Spring Prices In Effect

MAPLE Coal & Coke Co.

Antracite FUEL OIL bituminous OIL BURNERS

SALES & SERVICE

72-74 Box Street

BROOKLYN 22, N. Y.

Федько Куцлаk

ТЕПЕР — БЕЗПЕЧНО МОЖЕТЕ ВТРАТИТИ

НАДМІР ВАГИ

ДО 5 ФУНТІВ ТИЖНЕВО

Новий сенсаційний плян починається. Вислідів пізнати першого дня, а ні — то зворот грошей. Нову надію на облегчення тягару від надмірної товщини, (що походить від переїдання, а не від залози), слідно сьогодні по звітах з успіху при пляновім заживанні нових вітамінових пігулок. Вони помагають до втрати товщини (яка походить від переїдання) і то без небезпечних лікарств або вправ. Називаються BENADROL. Цей новий лік діє наче чарн, що злекшити надмір товщини 2 способами. Мужчини й жінки, що давніше терпіли від надміру ваги (через переїдання), оповідають по замітні вислідів після зажиття. Багато людей каже, що втратили до 10 фунтів ваги вже по першій пачці. Продаються з гарантією звороту грошей.

За окремою умовою читачі цеї газети можуть дістати BENADROL по зниженій ціні. Випішіть оце повідомлення до VALWORTH CO., Dept 152, P. O. Box 92, Flatbush Sta., Brooklyn 26, N. Y., а дістанете дві 3-доларові пачки тільки за $5. отже $1 знижки на пробний ціні. Не посилайте грошей. Заплатіть листоношні при доручені.

Ім'я ....

Адреса ....

Місцевість .... Стейт ....

ІВАН КОВАЛЬЧИН

FUNERAL HOME

COMPLETELY AIR CONDITIONED

ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В ЦІЛІЙ NEW JERSEY

Ціни приступні для всіх Обслуга чесна і найкраща.

У випадку смутку в родині кличте як в день так і в ночі:

JOHN KOWALCHYK

129 GRAND STREET, cor. Warren Street, JERSEY CITY 2, N. J.

Tel. HEnderson 4-5131

Lytwyn & Lytwyn

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS

AIR CONDITIONED

Обслуга Щира і Чесна

Our Services Are Available Anywhere in New Jersey

801 SPRINGFIELD AVENUE IRVINGTON, N. J.

NEWARK, N. J.

ESsex 5-5555

ІВАН БУНЬКО

УКР. ПОГРЕБНИК

Обслуга чесна і найкраща.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 EAST 5th STREET New York City

REASONABLE PRICES

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКР. ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околиця

Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.

PETER JAREMA

129 EAST 7th STREET

NEW YORK, N. Y.

Tel.: ORchard 4-2568

ПРАЦЯ

Help Wanted—Male

ЗВАРЮВАЧІ, 6 елек. зварювачів, поодинча позиція на тонких і середніх металевих аркушах і гарячих прутах. Також прикріплювачі. Добра платня, нагода на підвищки. Робітничі користі. Кликати Mr. Makowski, DOver 6-2400, АБО ГОЛОСИТИСЯ LOCK JOINT PIPE CO. Wharton, New Jersey. (Nr Dover, Com. Dist. Newark.)

ПРАЦЯ

HELP WANTED—FEMALE

ОПЕРЕЙТОРКИ

Досвідчені в шитті на машинах. Стала праця, добра платня, платні вакації й свята.

A. & S. Trani Sportswear, Inc.

425 — 13th St., Union City

ЖІНКИ

ДО ПРАЦІ У ФАБРИЦІ

Голоситись:

CENTRAL BAG CO.

9 Chadwick Avenue

Newark, New Jersey

МОЛОДА ДІВЧИНА

досвідчена в шитті накривал і драперій. Мусить говорити і розуміти по-англійськи. Стала праця — добра платня. Голоситись о 11 год. А.М.

4408 8th Ave., Brooklyn, N.Y.

РОЗШУКИ

ПОШУКУЮ сина Івана ПАЛІЯКА з села Вовшів, Рогатин. Має перебувати десь в Америці. Хто знав би про нього або сам прошу зголоситись до мами:

HASKA PALIAK

408 E. 6th St., New York, N. Y.

MOVING & TRUCKING

УКРАЇНСЬКЕ ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО

Перевозимо в Ню Йорку та околицях, в також в дальшу віддаль. Тел. Ню Йорк — CAnal 8-7567 п. Микола — Ню Джерзі — ESsex 4-6954 рано або вечером. 99 Elmwood Ave., Irvington, N. J.

БУДІВНИЦТВО

УКРАЇНСЬКА БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ

Будуємо виключно для українців по цілій Америці. Маєте будівельну проблему? Кличте нас. Школи, Церкви, Нар. Доми та інші проєкти Головний Інж. В. Смишлєв. Просимо нам писати:

UKRAINIAN CONSTRUCTION Co.

99 Elmwood Ave., Irvington, N. J.

Д. Гуменна

ДІТИ ЧУМАЦЬКОГО ШЛЯХУ

IV-ий том

Ціна $2.50.

Замовляти:

"SVOBODA"

P. O. Box 346

JERSEY CITY 3, N. J.

Вступайте в члени УНСоюзу!

КОЛИ СТРАЖДАЄТЕ

ВІД БОЛІВ У МУСКУЛАХ ТО НЕ ЗАБУДЬТЕ ЦЕ ПРОЧИТАТИ

Кожний суглоб і кожний мускул може стати джерелом болісних страждань. Ноги, коліна руки, лікті, крижі, пиш й пальчики — коли вони болять, сприкляють допекульні муки, про які тільки ви, що страждаєте можете знати. Але ось добра новина для вас у повідомленні, що вже пробували ANTRO formula для полегші в цих болях.

Багато з тих, що думали, що вже ніколи не будуть свобідні, радісно повідомляють, що їхні болі зникли після перших кількох доз цих чудових ліків. Тож наводимо непотрібно страждати, коли й ви можете дістати допомогу. Випишіть по зразок до KINGSLY CO., Dept. 13, Box 415, Peekskill, N. Y., а тоді дістанете два пакунки цього чудового ліку ANTRO FORMULA (звичайна ціна $6.00) відворотною поштою. Читачі цієї газети мають заплатити поштареві тільки $5.00 (крім поштової оплати C.O.D.). Але спішіть покищо ANTRO ще можна набути.

Ім'я ....

Адреса ....

Місто .... Стейт ....

Суд перейняв опіку над дітьми Розенбергів

Ню Йорк, Н. Й. — Дитячий Суд перейняв опіку над 6-річним Робертом і 10-річним Мікелем, синами страчених атомових шпигунів Етелі і Джуліюса Розенбергів. Рішення суду викликане тим, що приватні особи, які досі опікувалися цими хлопцями, не проявляли достатньої опіки над ними, і в їх імені збирали гроші. Хлопці примішено в домі для дітей, і заряджено, щоб найближчого тижня відбулося переслухання в їх справі, під час якого суд переслухуватиме також і самих хлопців. Минулого року вони мусіли залишити школу в Томс Рівері в стейті Ню Джерзі через те, що не належали до місцевої громади, а школа не має достатньої кількости місць для своїх власних дітей. Суд зайнявся справою дітей Розенбергів внаслідок скарги, яка вплинула від Товариства для боротьби з жорстокістю в поводженні з дітьми.

MISCELLANEOUS

CHINCHILLAS

продаж зі стратою — 3 пари високоякісних і випробуваних самців. Тільки $1,250 з клітками й інші. Кликати:

HUBBARD 7-6222 — N. J.

або пишіть Box F-10-A — Rm. 830, 11 West 42nd St., N. Y. C.

BUSINESS OPPORTUNITY

ЧУДОВА НАГОДА 4-кімн. апарт. General Food Store, бучерня, гросерня, заморожувані харчі, ярина; в околиці Jamaica Комплектний виряд. $7,500 річно доверші вишавы; Рент $100. Кликати власника Cedarhurst 9-4515 або пишіть: F-4 Rm. 830, 11 W 42nd St., New York City.

MEAT MARKET & GROCERY! Чистий, модерний повний виряд, добрий прихід, що можебути побільшений. Заснований 50 років тому. Українська дільниця Ню Йорку. Виїжджаючи мусить продати:

Blanche TR. 9-3693

F-15 — Rm. 830 11 W 42 St. NYC

ОПЕРЕЙТОРКИ

до шиття суконок.

Праця в Бронксі. Добра платня! Стала праця!

VARIETY DRESS CO.

637 East 180th Street

Corner: Hughes Ave.

МОДЕРНИЙ БУДИНОК

при гайвеї.

35 миль від Ню Йорку. 3½ акрів, 7-кімн. дім, надається на бизнес або дений табор.

$25,000.

Monmouth Junction 7-4934

ТАВЕРНА — DANBURY, CONN.

8 кімнат — гросерня $70,000 річно. Добрий вигляд.

За згодою — кадас $9,000.

Rendlog Sales, 1775 B'way, N. Y.

PL 7-5345

Printing Shop & Greeting Card Store. Чудова нагода для спільників поліпшити умовини життя. Рухлива дільниця, добрий дохід — легко до побільшення. Ціна на скорий продаж!

2391 2nd Ave., NYC

AT 9-3112

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ТОРОНТО, ОНТАРІО. — Заряд відділу 432 ім. Т. Г. Шевченка повідомляє всіх членів, що Річні Збори відбудуться в неділю, 28-го лютого ц. р., о год. 2-ій попол., в домі Українського Національного Об'єднання (УНО), 297 Колледж вул. Всіх членів просимо прибути на ці збори, бо є важні справи до зірішення, а також і вибір трьох делегатів та їх заступників на 23. Конвенцію. Якщо не явиться відповідне число членів на означений час, то Збори відбудуться пів години пізніше й будуть правосильними. Іншого повідомлення ми не подаємо. — Д-р І. Василенко, гол.; П. Верес, заст.; Д. Фенюк, секр.; В. Гірняк, фін. секр. Т. Мельничук, касир.

НОРТГЕМПТОН, ПА. — Сестрицтво св. Ольги, відд. 318, повідомляє своїх членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 21. лютого, о год. 1:30 попол., в церковній залі. Просяться всіх виріввнити свої вкладки і також буде вибір делегатів на конвенцію. — С. Савюк, секр.

ЛОРЕЙН, О. — Відділ 50 повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. лютого, в церковній залі, 2304 Е. 34 вул., о год. 2-ій попол. Просяться всіх членів прибути, заплатити свої вкладки а також буде вибір делегата на конвенцію УНС. — Д. Величко, пр.; Н. І. Сикута, секр.

REAL ESTATE

КОЛИ ВИ БАЖАЄТЕ замешкати у прекрасній ФЛОРИДІ — а потребуєте помочі щодо куплення дому — прошу удаватися до СОНЯ КОРОЛ БРАВН

SONYA KOROL BRAWN

Українська репрезентантка.

HAMILTON REALTORS

8335 N. E. 2nd Avenue

Miami 38, Florida

REAL ESTATE

КУПНО РОКУ!

Новий дім, відокремлений, газове огрівання, комбінаційні алюм. вікна зі сітками, підданшя 3 кімнати, синя лазничка, веранда. Дім в розмірі 20x30 — площа 50x85. Оглядати тільки в суботу і неділю. Ціна $8,000. 34 Park Ave., Keansburgh, N. J.

НАДЗВИЧАЙНА ВАРТІСТЬ

тільки $6,000

Red Hook (sec.) Brooklyn

2-поверх. старший дім, 5 кімнат, нова кухня, лазничка, олієве огрівання. Догідно до підземки. Агент P. O. Box 402, Rye, N. Y. RYE 7-3862

ASTORIA—2-род. з цегли дім, 5 і 6, вільний до займаття, знаменитї умовини. $21,500.

2-РОДИННИЙ з цегли, відокремлений, 8 кімнат, 3 подвійні, 3 вигодами. Всі удогіднення. Попередньо було мешкання і бюро дентисти. $19,500.

2-РОДИННИЙ обрамов. „шинґлями", 4 і 5, гараж на 2 авта, олив. огрівання, 3 спец. кімнати в підвалі. Весь вільний. $12,900. Близько Mt. Carmel Parish

GENOVESE REALTY

31-20 Astoria Blvd. L. I .C.

RA. 8-1120

YONKERS 1-РОД. ДІМ $18,500

Будівничі — власний плян — в стилі "Cape Cod", фронт з цегли і з „шинґлів". 4 спальні, 1½ лазнички, оливне огрівання (550 gal. tank). Повний підвал, гараж — близько до всього.

власник — Yonkers 5-1594

Garden City, L. I. $18,000

Вдоволяється вигодою найкращих шкіл, церков, склепів по умір цінах, 7-річний колоніяльний з цегли на 75x100, площа огороджена живоплотом, при спокійній з деревами вулиці. 6 кімнат, 3 спальні, обтинковані стіни, підділений гараж. Знаменитє для дітей, влаштована до забави кімната в підвалі, сітки, охоронні вікна, заслони й інш. Збудований в TV.

GA. 3-2412

6 РОДИННИЙ ДІМ

Sunnyside, L. I. — $18,000

5 4-кімнатні апарт. і одні 3-кімн. апарт.; парове огрівання, всі удогіднення — площа 25x100. — Мало готівки, без моргеджу. Кликати:

ULOW

147 E. 86th St., New York City

LE. 4-7033

HASBROOK HEIGHTS

Вільний 8-кімн. дім, 5 спалень, знамените положення, привабливо влаштований 1½ лазнички, оливн. огрівання, килими. Всі вартости $18,500.

Janet W. Mason

336 Boulevard — Hasbrook Heights 8-0214

Відкрито п'ят. суб. неділя.

Rye, West Co.

(Soundview Ave.) околиця Ryewood Country Club 2 — доми збудовані в стилі, 3 спальні, 1½ лазнички, паркі, підлоги, 22" "Themopane" вікна, вел. засло, електр. кухня, сосновий кабінет, олив. парове огрівання, відкрито веранда, приkp. гараж. $26,500. Будівничий Valentine Petro — Lu. 8-8253.

НАРІЖНІ ПЛОЩІ — L. I.

Wantagh — Merrick — Freeport & Baldwin — Власник продає. Ціна від $350 вгору

FReeport 9-8202

або пишіть:

F17 Rm 830, 11 W 42 St. NYC

Locust Valley — $13,900

1¼-поверх. дім з цегли, збудований в стилі. Дім на L. I. Великі 2 спальні, 26' вітальня, комінок, олив. огрівання, сітки й інш. Вл. шкіл, церков, комунікація.

GL. 4-1147-J

F-17 B Rm 830, 11 W 42 St. NYC

LOTS FOR SALE

ОГЛЯНЬТЕ, ЩОБ ПОВІРИТИ! Flushing L. I. Площа на продаж 80x100. Мешканева дільниця. Багато місця щоб збудувати гарний дім, тепер площа має город, відкритий комінок, дім, 1 дім на схов, 8 овоч. дерев, різні цвіти; корчі й інш. Ціла площа огороджена. $12,000

Власник Flushing 3-7217

MISCELLANEOUS

Найбільший вибір

ЗНАЧКІВ

всіх країн.

ARTHUR FENDLER

112 W. 49th St. N. Y. 19, N. Y.

Tel. CA 5-7091

Спеціяльний відділ українських значків, старих і нових.

СПЕЦІЯЛЬНІСТЬ

в приготуванні весіль (діти даром)

LENOX HALL

252 2nd St. NYC, Cor. Ave. C.

GR. 3-9180

47th, 145 W. Times Sq.

CO 5-6300

HOTEL AMERICA

Відновлений, відмальований, великі кімнати, приват. лазнички, туші, шафи, подвійні ліжка, кухні, холодільники, радіо, телевізія, телеф. у всіх кімнатах та повна обслуга.

$16 тижнево за 2 особи.

MISCELLANEOUS

Субота! НЕДІЛЯ! Понеділок! Вівторок! АЖ ДО ВИПРОДАННЯ!

Одинокий раз в житті! Все мусить бути випродане! ШИРОКОВІДОМИЙ КУПЕЦЬ

ЗАМИКАЄ СВОЄ ПІДПРИЄМСТВО!

LICENSE 449539

НАЙБІЛЬШ СЕНСАЦІЙНІ ЦІНИ В ІСТОРІЇ ФУТЕР!

Ми ліквідуємо цілий склад Зразкових Фасонів Футер Інк., не зважаючи на витрату чи ціну.

ВІДКРИТО ЩОДЕННО ДО 8 P. M.

аж доки ми не випродамо!

Відкрито в неділі від 9:30 рано до 6 вечора.

MINK skins $1

ДІБРАНІ ФУТРОВІ ПЛАЩІ $20 · $30 звичайно від $100

ЦІЛИЙ 5-ий ПОВЕРХ

Тисячі першорядних футер мусять бути продані аж до голих стін — не зважаючи на ціну!

Mouton, Persian, Mink

Muskrat, Beaver, Raccoon

Звичайно $50-$70-$100-$200-$300-$400-$500-$600 вище

ТЕПЕР! ТЕПЕР! ТЕПЕР! ТЕПЕР! ТЕПЕР!

$8-$5-$9-$19-$29-$59-$79-$99-$119 і вище

Продавати мусимо скоро! Платите менше як ½ нормальної ціни

$200 Black-dyed Persian Lamb Coat $49

Імпортовані футра зазначені. Додай податок. Приймаємо завдаток.

500 ФУТРЯНИХ ПЛАЩІВ, ПЕЛЕРИН і СТОЛІВ $10 як є

JAYSON FURS

158 WEST 29th ST. ● Near 7th Ave. ● N. Y. C.

Беріть вінду прямо на 5-ий поверх до випродажної кімнати.

ВЕЛИКА ВИПРОДАЖ НА ЗИМОВУ ГАЛЯНТЕРІЮ! Можна заощадити від 25 до 40%!

DUNLEY HAT SHOP

14 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK CITY

(Іст 8 вул., між 2-3 Евеню.)

Має на складі найбільший вибір фільцових КАПЕЛЮХІВ власного виробу, найкращої якости в найновіших фасонах і кольорах. — У нас куплені капелюхи приймаємо до перерібки.

Пригадуємо, що маємо відділ Мужеської Галянтерії, а саме першої якости сорочки знаної марки "JAYSON", дощевики, светери з імпортованої вовни, парасолі й інш.

Просимо зайти і переконатись про високу якість матеріялу та низьку фабричну ціну. — Говоримо по-українськи.

Слухайте наші оголошення по радіо-програмі п. Мельника кожної неділі між 7-8 год. рано на хвилях 1480, (станція WHOM).

Отворено щоденно до 8:30 веч., в п'ятниці і суботи до 10:00.

DUNLEY HAT SHOP

14 SAINT MARK'S PLACE (Іст. 8. вул. Bet. 2—3 Ave.) NEW YORK, N. Y.

MISCELLANEOUS ● Професійні оголошення

PAUL SZAFIR, M. D.

ПСИХІЯТР і НЕВРОЛОГ

повідомляє про зміну своєї лікарської канцелярії до

177 HIGH STREET, PERTH AMBOY, N. J.

Години приймання:

понеділок і четвер 2—4 і 7—8, в інші години за замовленням.

Телефон: Valley 6-0639

Dr. S. J. MAKAREWICZ

ВІДКРИВ ЛІКАРСЬКУ КАНЦЕЛЯРІЮ

п. ч. 2219 Hudson Boulevard (перед Ege Ave.) в Jersey City, N. J.

Години приймання за виїмком середи від 1-ої—3-ої і від 7-ої—8-ої вечора

Tel. DElaware 3-7400

MISCELLANEOUS

НАГОДА ТРАПЛЯЄТЬСЯ ТІЛЬКИ РАЗ!

Зробіть гроші при вкладі їх в

ШЕНШИЛІ

За малу витрату часу, ви можете мати великий прибуток.

Кваліфіковані годівники — зустріч за згодою.

Кликати ORadell 8-6000 N.J. або пишіть за інформ.:

THE ANDES CHINCHILLA SALES

194 Route 17, Paramus, N. J.

1 Mile North of Route 4

ПЛЯНУЄТЕ БУДОВУ АБО ПЕРЕБУДОВУ?

Звертайтеся до нас за безплатною порадою в справі водопроводів і огрівання.

• Низькі ціни. • Платня на рати. • Негайна обслуга.

За працю певна порука.

GARFIELD PLUMBING & HEATING CONTRACTING CO., INC.

Спеціяльність в направі огрівальної системи.

463 River Dr., Garfield GR. 2-3215

TREMENDOUS CLEARANCE SALE!!

ВЕЛИКИЙ ВИБІР МАШИН ДО ШИТТЯ

нових і уживаних від $9.95 і більше.

MIKE — MA. 4-4363

390 Bridge St., Brooklyn, N. Y.

BELMONT CATERERS

North Jersey's Finest

• Обіди

• Перекуски

Комплектна обслуга на 600 осіб. Тільки найкращої якости м'ясива. Високої якости напитки і бездоганна спеціяльна обслуга.

ARmory 4-9229

63 Belmont Ave. Paterson N.J.

WIESNER BROS. INC.

Спеціяліст похоронних нагробників. Свіжі тяті цвіти, деревця, кущі з нашого власного Green House. 2402 Victory Blvd., Staten Island Nr. Bayonne — Elizabeth Bridges.

GIBRALTAR 2-5141

КРАЩИЙ СЛУХ за 15с МІСЯЧНО!

Уявіть собі, що тільки за 15¢ ви дістанете батерію, що незможете користуватися цілий місяць. Огляньте 3-провідний пересилач Zenith "Royal T" для скріплення Вашого слуху за $125.

Для закупу слухового помічника користайте з догідних сплат P.T.A.

LOUIS E. EARLE

ОПТОМЕТРИСТ

Години приймання: 10 A.M. до 6 P.M. В четв. відк. до 9 P.M.

Phone: WAtkins 9-4769

Говоримо по-українськи

HEARNS

14th St. at 5th Ave., N. Y.

Located on the Balcony

ПІГУЛКИ?

Чому непотрібно терпіти? Для лікування в день і в ночі ми радимо заживати пігулки, які усувають біль. Пішліть чек або моні ордер на $2.50 за комплетним ліком і за БЕЗПЛАТНИМ порадником чершої помочі як дарунок.

STERLING LABORATORY

129 B Sterling Avenue

Jersey City 5, N. J.

The CASA BLANCA

Найліпша еспанська кухня.

• Pasteles

• Pernil

• Arroz Con Pollo

Танці при оркестрі

"EL TRIO LOS DUQUES"

Танці в кожну п'ятницю і суботу веч. В кожну неділю спеціяльні атракції.

1024 Manhattan Avenue

Greenpoint-Brooklyn

EV. 9-9684

Вступайте в члени У. Н. С.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЧИ РОБИТЕ ПОДРУЖНІ ПЛЯНИ?

Цей гарний готель спеціялізується у виготовленні весіль та інших суспільних нагод.

Велична заля

Вигідні фотелі

Смачне меню

Досвідчена обслуга звертає увагу на кожні подробиці.

Phone Banquet Dept. EL. 5-7300

BEEKMAN TOWER HOTEL

A smart convenient location in exclusive Beekman Hill section.

49th ST. and 1st AVE., N.Y.C.

ПЕЧУТЬ ВАС СТОПИ, справляє вам біль спервлення? З живайте ZALB і смійтесь знову Це також поміч для зм'ягчення мозолів і нагнітків. Містить 7 або 7 активних складників для швидкої полегші. Пішліть $1.00 (не через C.O.D.). Висилається вже з оплатою.

BRIDGEFIELD DRUG CO.

Dept. 63

461 Gregory Street

BRIDGEPORT, CONN.

АННА

Сальон краси

ANNA JAKOBSON

властитель

з 24 річним досвідом, колишня фризієрка з Риги. Говорить по-українськи, литовськи і німецьки. Працю виконує солідно.

115 ST. MARK'S PLACE (між 1-ою й A Евеню)

NEW YORK CITY

Tel.: ORegon 7-5843

INCOME TAX

Федеральні і стейтові ПОДАТКОВІ формулярі виповнюють в бюрі

BERNARD SEMEL

R.E., Bus. & Insurance Broker

247 E. 77th St., New York City

BU. 8-5033

MISCELLANEOUS

РЕЄСТРОВАНА з дозволом на практику АКУШЕРКА

MRS. S. SUSKOWITZ

Garden Terrace

MILLTOWN, N. J.

Call MI. 8-1049

Better Service & Repair Co.

BONDED TV SERVICE

TV & High Fidelity Repair

Big Picture Conversion

Second Year Contract

199 Avenue A., New York City

OR. 7-4939

„Ask for HY"

ЖОДНА КУЛЬТУРНА ЛЮДИНА НЕ МОЖЕ ОБІЙТИСЬ БЕЗ РІДНОГО ЩОДЕННИКА

ВЕЛИКА ВИПРОДАЖ ФУТЕР у Фірмі

ВУЙКІВ і КОПЕЦЬ

Маємо на випродажі куниці; камінні і лісові мінки і соболі. Дешеві ціни. Виконуємо на замовлення елеґантні футра, з найкращого ґатунку шкірок. Переробляємо всякі футра за найновішими фасонами. Приймаємо до переховування на літній сезон. Доставка на місце.

Wujkiw & Kopiec, Inc.

Mfg. FURRIERS

111 E. 7th ST., N.Y. 9, N.Y.

Tel.: Spring 7-8710

Хворі на Недуги Носа (Sinus) і Катару

ЗНАХОДЯТЬ ПОЛЕКШУ В ТЕРПІННЯХ ВІД ПРИПЛИВУ КРОВИ В НОСІ

Полекшу, що найменше від терпінь сайнуса, катару, смотолови, які повстають в наслідок припливу крови в носі, свідчать сьогодні задоволення про успіх рецепти, яка є в силі зменшити цей припливу крови в носі. Чоловіки і жінки, які в наслідок сайнуса мають нестерпні болі голови забиті ніздри, болі вуха, харкання і пчихання, стверджують блаженну полекшу після зажиття цеї рецепти. KLORONOL коштує $3, але беручи до уваги наслідки, це не є дорого, бо коштує тільки один цент за дозу. KLORONOL (уважа, заживайте тільки так, як приписано) продається з гарантією звороту грошей.

Через спеціяльну оферту, читачі цего часопису можуть дістати KLORONOL по зниженій ціні. Треба лише вислати це повідомлення до SUMLAR CO., Dept. 151, 2700 Church Avenue, Brooklyn 26, N. Y., і дістанете дві $3 пачки за $5, отже $1 знижка як звичайна ціна. Не посилайте жадних грошей. Заплатіть почтареві при відборі.

Ім'я ....

Адреса ....

Місцевість .... Стейт ....

MISCELLANEOUS

OFFERING CIRCULAR

294,200 Shares

Sun Valley Mining Corporation

COMMON STOCK

(Рівновартість, 10 цт. за шер)

Посередник агент

REGISTRAR AND TRANSFER COMPANY

15 Exchange Place, Jersey City, N. J.

ПРОПОЗИЦІЯ ЯК НИЖЧЕ

	Зафорована публічна ціна	Знижка або комісове (1)	Перехідна ціна (2)
Цілість	$294,200	$58,840	$235,360
За одиницю .	$1.00	$.20	$.80

(1) Оперто на продажі цілої емісії 294,200 шерів і перед відтягненням видатків компанії обрахованих разом на $15,000.

ОФЕРОВАНА ЦІНА $1.00 за шер

SUN VALLEY MINING CORPORATION

15 Exchange Place, Jersey City 2, N. J.

Telephone: HEnderson 5-8600

Термін важности цієї оферти є 25 січня 1954.

АДАМС ДАЛІ ОБВИНУВАЧУЄ ДЕМОКРАТІВ

ВІН НЕ НАЗИВАЄ ЇХ НА ІМ'Я, АЛЕ АТАКУЄ ПОПЕРЕДНІ УРЯДИ; ЗАКЛИКАЄ ГОЛОСУВАТИ НА РЕСПУБЛІКАНЦІВ ПРИ НАЙБЛИЖЧИХ ВИБОРАХ

Ню Йорк, Н. Й. — Дорадник президента Айзенгавера Шерман Адамс, промовляючи на прийнятті Товариства Амерікен Пейпер енд Пайп, далі атакував демократів, хоч і не називав їх на ім'я. Він не послухав заклику Айзенгавера до своїх співробітників, щоб вони гостро не нападали на демократів, бо в Конґресі треба помочі демократів для ухвалення нових законів. Адамс твердив, що за два десятиріччя, коли при владі були демократичні уряди, на високі становища напхалися людці, які створили таку атмосферу, що в ній „шпигуни, підривні елементи та низької вартості службовці могли процвітати". Недавня промова Адамса, в якій він назвав демократів „садистами", що сіючи страх перед депресією, хочуть знову дістатися до влади, викликала обурення демократичних конґресменів та сенаторів. В останній своїй промові він обвинувачував демократів також і в невідповідній фармерській політиці, на яку попередні уряди видали багато більйонів долярів, але її не розв'язали й досі. При кінці своєї промови Адамс закликав американських виборців при найближчих виборах в цьому році, який буде ключевим роком, голосувати на республіканських кандидатів. „Якщо програму президента Айзенгавера, казав промовець, з ентузіязмом прийме Конґрес, на який вона заслуговує, то при підтримці народу, найближчий Конґрес матиме поважну республіканську більшість. Коли ж її відкине, то партія втратить контролю над Конґресом, і витвориться безконтрольна ситуація.". Свою промову закінчив Адамс такими словами: „Сила Америки не лежить у її уряді. Уряд сильний тільки тоді, коли сильна промисловість і коли є добрі умови продукції, коли добрі лябораторії і школи, коли працюють 63 мільйони робітників, коли досконала комунікація, й коли працюють над винаходами."

Сенат затвердив Бісона більшістю 45 до 42 голосів

Вашингтон. — Сенат затвердив членом Крайової Ради Робітничих Відносин Алберта С. Бісона незначною більшістю голосів у відношенні 45 до 42. За затвердженням голосували 42 республіканці та три південні демократи, а проти затвердження 40 демократів, один республіканець та незалежний сен. Вейн Морс. Демократи були проти Бісона тому, що він, як бувший урядовець фірми Фуд Машінері енд Кемікал Корпорейшен, що дістає пенсію від тієї фірми, не буде об'єктивний на пості члена Крайової Ради Робітничих Відносин і підтримуватиме працедавців. Сенатор-демократ Метью М. Нілі запевняв, що він не може голосувати за людиною, яка є „безчесним брехуном у своєму зізнанні". Демократична опозиція видала заяву меншости, в якій стверджує, що Бісон „обманув і надужив довір'я Сенату в зізнаннях про свої матеріяльні справи". Республіканці твердили, що Бісон подав невірні інформації через те, що був збентежений під час переслухання.

Судитимуть капраля Дікенсона

Вашингтон. — Команда Армії наказала генеральному військовому судові судити капраля Едварда С. Дікенсона, який не хотів вертатися з комуністичного полону, але пізніше змінив своє рішення, і, залишивши своїх 22 товаришів — комуністів, повернувся до ЗДА, де замешкав в своєї родини в Кракерс Неку в Вірджінії. Дікенсон інформував ворога про своїх товаришів полонених і співпрацював із ворогом. Суд відбудеться у Вашинґтоні, коли оборонець Дікенсона матиме час на підготову оборони. Одночасно Суд Морської Піхоти продовжує переслухування в справі полковника Френка Г. Швабле, який підписав був сфальшовану заяву про те, немовбито альянти в Кореї послуговувалися заразливими бактеріями. Суд переслухував пілота майора Роя Р. Блі, разом з яким полковник Швабле дістався до комуністичного полону.

● **Голова Учительського Американського Товариства** д-р Лоренс Дертік заявив, що ЗДА потребують річно 150,000 нових учителів, а прибуває їх тільки половина цієї цифри. В 1960 році треба буде 900,000 нових учителів, а теперішня шкільна система дасть лише 400,000. За головну причину цього явища він уважає надто низькі вчительські платні, внаслідок чого вчителі серед року залишають працю, бо не можуть з неї вижити.

● **Знана в Ню Йорку** на Сьомій вулиці пиварня М'Сорлі відзначила сто років свого існування. В цей день кожний сталий гість діставав за дарма обід, але за пиво мусів платити. Ця пиварня відома з того, що до неї не вільно заходити жінкам. Таке застереження зробив її перший власник, і воно важне досьогодні.

Непорозуміння між республіканцями внаслідок звільнення Меніона

Вашингтон. — Республіканський конґресмен Н. М. Мейсон зрезиґнував із посту члена Президентської Комісії для Міжурядових Зв'язків на знак протесту проти звільнення з становища голови цієї комісії Кларенса Меніона. Меніон повідомив, що він мусів зрезиґнувати на домагання президентового дорадника Шермена Адамса, що, як здогадуються, діяв у порозумінні з Айзенгавером. Адамс хотів був звільнити Меніона з тої причини, що він, виступаючи на різних зборах агітував за внеском сенатора Брікера про обмеження права президента укладати договори з чужинними державами. На знак протесту проти того конґресмен Мейсон залишив членство в цій комісії, називаючи Адамса автократом і диктатором. Меніон був давніше деканом Нотрдамської Правничої Школи, і Мейсон називає його „одним із великих людей в цій країні — надто великим, щоб могти бути президентом". Республіканський сенатор Вільям Е. Дженнер невдоволений із звільнення Меніона, і інтервеніював у цій справі в Білому Домі, домагаючися, щоб звільнений міг оправдатися під час переслухувань, бо ця Комісія існує на основі закону а не зарядженням президента.

Департаменти дають вияснення про звільнення працівників

Вашингтон. — Окремі департаменти повідомляють про число своїх урядовців, яких треба було звільнити з огляду на державну безпеку. Департамент торгівлі звільнив 132 урядовців, в тому числі 23 запідозрених у підривній діяльності. 36 звільнених урядовців були гомосексуалісти, а 73 звільнено з інших причин. Секретар рільництва Е. Т. Бенсон повідомив, що в його деартаменті звільнено тільки одну особу з огляду на безпеку, бо вона була „дійсним членом комуністичної партії". В департаменті скарбу звільнено 130 осіб, з того 4 за нельояльність; в судівництві — 8 осіб, в тому числі одного бувшого комуніста; в поштовому уряді звільнено 166 осіб, а проти 23,548 ведеться слідство; в державному департаменті всіх звільнень — 534, в тому числі 11 випадків за нельояльність, а решту за пияцтво, перверсію та балаканину. Але демократи не вдоволяються цими виясненнями, і вимагають докладних даних, скільки між звільненими 2,200 державними урядовцями було комуністів, бо генеральний прокуратор недавно публічно проголосив, що під час урядування Айзенгавера з причини безпеки звільнено аж 2,200 урядовців, з чого можна б було думати, що всі ці урядовці — комуністи. 23 лютого демократичні конґресмени домагатимуться на Конґресовій Комісії Видатків докладнішого звіту в цій справі. На основі дотеперішнього звіту видно, що на 430 звільнених було 29 запідозрених в нельояльності до ЗДА.

● **У містечку Муссомелі** на Сицилії комуністи зорганізували вуличну демонстрацію, протестуючи проти місцевого податку на питну воду. Поліція вжила слізних бомб. Юрба, думаючи, що це справжні бомби, кинулась у паніці врозтіч і потолочила на смерть 4 особи. — У Турині в Італії демонстранти перевертали на вулицях авта.

ПОСАДНИК МІСТА РОМ, Н. Й., ПІДПИСУЄ ПРОКЛЯМАЦІЮ „УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ"

З нагоди цьогорічних роковин проголошення самостійности і соборности Української Народної Республіки, посадник міста Ром, Н. Й., п. Семюїл Вордвел, проголосив у місті „Український День". На фото: Мейор Вордел підписує проклямацію в присутності представників місцевої Української Православної Громади, яка робила заходи в цій справі. Стоять (відліва): парох о. Декан Дмитро Савка, голова церковної громади, Микола Грещук, касир громади Ярослав Мандрик, секретар Іван Фицик та завідатель міста Леслі Р. Радд.

Лондон дуже здержаний в оцінках берлінських „успіхів"

Лондон. — Прем'єр Черчил висловився в англійському парляменті здержливо, що Захід „матиме користі" з Берлінської конференції. Зате військовий міністер, маршал Александер на пресовій конференції заявив виразно про потребу зробити висновки з невдачі зусиль осягнути в Берліні порозуміння в німецькій справі. Він твердив, що тепер треба ще швидше зреалізувати західній оборонний пакт. Маршал Александер підкреслив потребу мати німецьке наземне військо в авангарді тих оборонних сил Заходу, що їх нова стратегія бере під увагу атомову зброю. Після того, як міністер закордонних справ Іден повернеться з Берліну, в парляменті відбудеться дебата в зовнішньо-політичних питаннях, головно про Берлін. Лондонський чоловий часопис „Таймс" стверджує повну невдачу конференції в тих справах, для яких вона властиво була склакана. Коли один з парляментарних послів запитував Черчила про можливості нової конференції з участю президента Айзенгавера, Маленкова, Черчила і французького прем'єра Лянієля — Черчил відмовився говорити про це.

Берлінці демонструють проти становища Молотова

Берлін. — У Західньому Берліні відбувся демонстраційний похід проти становища Совєтського Союзу, що не хоче допустити до вільних виборів у цілій Німеччині, як бази для об'єднання обох розділених частин німецького народу. Демонстрацію зорганізувала робітнича спілка під гаслом „мовчазний протест". 15,000 демонстрантів мовчки промаршували перед будинком міської ради і вислухали промови західньо-берлінського посадника Вальтера Шрайбера. У відповіді комуністи з о р г а н і з у в а л и крикливу демонстрацію з червоними прапорами і протиамериканськими вигуками. Обидві сторони оминали „прикордонну" смугу, щоб не прийшло до зудару. Під час конференції міністрів закордонних справ в обох частинах міста всякі демонстрації були строго заборонені. Щоб осягнути бодай „мале порозуміння" в справі Німеччини, західні високі комісари виготовили меморіял до совєтського комісара про облегшення комунікації, торгівлі і культурницьких зв'язків між обома частинами Німеччини.

У Берліні радили загалом впродовж 95 годин

Берлін. — Статистика Берлінської конференції виказує, що чотири міністри закордонних справ радили на 27 сходинах разом 95 годин. Конференція почалася 25 січня і тривала до 18 лютого. Відбулося 21 явних пленарних засідань і 6 таємних, що в них брали участь тільки міністри закордонних справ і по три дорадники кожного міністра. З відкритих засідань видавано журналістам тексти промов всіх міністрів, з таємних не проголошувано ніяких повідомлень. Всі шість таємних засідань були прив'язані точці „1" денного порядку, а саме — „зменшенню міжнародного напруження і скликанню конференції п'яти держав включно з комуністичним Китаєм". Одинадцять засідань присвячено німецькій справі і справі безпеки в Европі, а 4 засідання — виключно справі мирового договору з Австрією. Закордонні міністри радили 17 разів в Західньому Берліні, в американському секторі, і 10 разів у Східньому Берліні, в підсовєтській зоні.

Америка не забере більше військ із Кореї

Вашингтон. — Головний командувач військ ЗДА і ОН на Далекому Сході, генерал Джан Голл, заперечив на пресовій конференції у Вашингтоні поголоски, начебто уряд ЗДА задумує стягнути з корейського терену більше війська, як заповіджені президентом Айзенгавером дві дивізії. Голл заявив, що, „з огляду на теперішній час", протикомуністичні в і й с ь к а мусять зберегти свою силу. Він заявив, що не вірить, щоб комуністи відновили бойові дії в Кореї, але додав, що коли б вони були певні, що зможуть перемогти, то зробили б це. Відкликання з Кореї 40-ої і 45-ої американських дивізій не послабить тамошніх альянтських сил, бо їх позиції займуть нововишколені дві південно-корейські дивізії.

● **Вільгельма Цайссера**, — колишнього голову совєтської таємної поліції в Східній Німеччині, Рудольфа Геррнштадта — редактора офіційної комуністичної газети „Ноєс Дойтчлянд" і Ганса Ляйтера — недавнього керівника культурного відділу в комуністичній партії Німеччини викинули остаточно з комуністичної партії.

● **У поспішному потязі** на лінії Прага-Рим загорівся причеплений до нього совєтський сальоновий вагон. Подорожні, що їхали в тому вагоні, відмовились від допомоги, з якою поспішили були австрійські залізничники, але одного подорожнього таки треба було відвезти до австрійського шпиталю. Кажуть, що в цьому вагоні їхав совєтський посол Богомолов, перенесений з Праги до Риму.

ЗАКІНЧИЛАСЬ КОНФЕРЕНЦІЯ МІНІСТРІВ У БЕРЛІНІ

РІШЕНО СКЛИКАТИ КОНФЕРЕНЦІЮ ПРО КОРЕЮ. — ПОВНА НЕВДАЧА НАРАД ПРО НІМЕЧЧИНУ, АВСТРІЮ І СПРАВУ БЕЗПЕКИ В ЕВРОПІ.

Берлін. — Після 21 пленарних і 6 таємних засідань конференції чотирьох міністрів закордонних справ не осягнено найменшого порозуміння в найважливіших справах, для яких конференція була склакана, а саме — у справах Німеччини й Австрії. Це виразно стверджено в офіційному повідомленні, що його видано після закриття конференції в четвер о год. 7 вечора. Зате на тайних засіданнях міністрів устійнено порозуміння щодо скликання мирової конференції в справі Кореї. Вона має відбутись 26 квітня в Женеві, у Швайцарії. Як її учасників, названо ЗДА, Великобританію, Францію, СССР, червоний Китай, Південну й Північну Корею і ті держави, які брали участь в корейській війні і самі захочуть бути приявними на конференції. На конференції в справі Кореї буде обговорювана також справа замирення в Індо-Китаї. Цей одинокий успіх Берлінської конференції, і то успіх формального характеру, без заторкнення суті проблеми в Кореї й Індо-Китаї, вважається найбільшим успіхом французького міністра закордонних справ Бідо, який протягом місяців наполягав на тому, щоб сполучити справу Кореї зі справою Індо-Китаю, вважаючи, що таким чином можна буде легше осягнути замирення в Індо-Китаю. На останніх засіданнях міністрів про Німеччину вже не говорилося. Зате про Австрію була мова ще на останньому засіданні міністрів. Здавалося, що може вдасться в останній хвилині знайти порозуміння, після того, як Молотов відмовився від своєї попередньої вимоги, щоб у мировий договір з Австрією вставити окрему заборону Австрії вступати в будь-який військовий союз, погоджуючись лише на долучення до мирового договору заяви австрійського міністра закордонних справ в цій справі. Тоді австрійський міністер закордонних справ Фіґль запропонував Молотову, щоб той погодився на устійнення останнього терміну, до якого совєтське військо перебуватиме в Австрії, а саме до 30 червня 1955 р. Однак Молотов сухо відповів „ні". Зрештою, в офіційному повідомленні про висліди конференції сказано, ще про те, що в справі майбутнього роззброєння рішено вимінювати погляди з покликанням на відповідну постанову Об'єднаних Націй з 28 листопада мин. року. На закінчення конференції державний секретар Доллес виголосив ще одну довшу промову, в якій підкреслив головну причину невдачі нарад у справі Німеччини й Австрії: Захід, мовляв, стоїть на становищі, що всім народам треба дати повну свободу рішати про себе самих і вибирати свою політику, а СССР заперечує це фундаментальне право. Захід — сказав Доллес, — вірить, що німці й австрійці не повторять помилок з минулого, зате Молотов побоюється повернення часів німецького кайзера чи Гітлера. Щоб забезпечити себе проти нової аґресії, Совєти накопичують таку збройну силу, яка у практиці може опанувати всі інші країни. У чартері Об'єднаних Націй сказано, що треба здобути „свободу від страху", тим часом тепер панує „страх перед свободою." Остаточно Доллес висловився оптимістично про вигляди на успіх дальших зусиль Заходу здобути для світу мир і підкреслив, що в усіх без винятку справах три західні міністри закордонних справ знайшли були спільну мову.

Париж вдоволений вислідом Берлінської конференції

Париж. — Перші вістки з Парижу про позитивну реакцію тамошніх політичних кіл на офіційне повідомлення про висліди Берлінської конференції. Франції від самого початку конференції найбільше залежало на тому, щоб використати нагоду для порушення справи війни в Індо-Китаї і наблизити ту війну до кінця. Рішення скликати на квітень конференцію до Женеви виключно в далеко-східних справах, з поставленням на одну дошку справи Кореї і Індо-Китаю — це було, власне, бажанням Франції. Французи дуже вдоволені становищем державного секретаря Доллеса, який виявив зрозуміння для потреб і настроїв Франції і не робив перешкод, щоб скликано конференцію п'яти держав включно з комуністичним Китаєм. Молотов мусів поступитися з свого становища, щоб комуністичний Китай був одною із запрошуючих держав: запрошуючими є лише чотри европейські великодержави. У Парижі панує вдоволення також з тієї причини, що в ЗДА виявилось в останньому часі живіше зацікавлення подіями в Індо-Китаї.

ЧИ СПРАВДІ ТВЕРДИНЯ?

(Закінчення зі стор. 2)

Традиція і ріст

Наші громадські установи в Старім Краю добре знали заморський Союз. Часта допомога загальногромадським акціям централею Союзу і його відділами постійно пригадувала його рідній громаді потойбіч океану. Але й ширше громадянство знало про його існування та громадську діяльність. Передусім завдяки „Свободі". По правді кажучи, ми краще знали редакторів союзового часопису, ніж його предсідників. Але хто зустрівся з „Свободою", знав і про Союз. Зокрема близькі нам були різнородні протестаційні акції, організовані здебільшого Союзом, — вони скріплювали наш опір окупантам і нашу віру в успіх, адже ж світ знає про неї і світ співчуває нам. В нашій окупаційній ізоляції від зовнішнього світу це була велика потіха і допомога. І тому це не було ніяким випадком, що автор цих слів, як і багато тисяч нових іміґрантів, зараз після того, як вийшов на сушу з надміру колибливого корабля, включився у життя союзової громади. Вже більш випадковим було те, що він за короткий час згодом опинився на найбільшому зборищі тутешньої громади — останній конвенції Союзу. Перехід з вічно мінливих, надміру сварливих, на дарованій зупі і в дарованих штанах, умовин таборового життя наших таборових громад, у зорганізоване, об'єднане і в основному однозгідне громадське середовище сповняв нас оптимізмом. Наступні роки, проведені в тій же союзовій громаді, хоч і допомогли побачити багато того, чого ми не доглянули на початку, хоч і відкрили нам чимало недомагань, все ж потвердили й скріпили наше давнє переконання, що тут, в Союзі, — головне джерело традицій нашого організованого життя, і то не тільки того за останніх шістдесят років „союзового" віку, але й на багато раніше; що тут, побіч наших церков, — головне джерело громадської сили, що в ньому, не зважаючи на шістдесятлітній вік, скривається живе здорове зерно росту та розвитку.

Великі, непроминальні речі будуться поколіннями. Заокеанську Україну будували покоління, і, щоб вона жила й могутніла, мусять розбудовувати нові покоління. І зрілим було наше перше вирішення на цій землі, коли ми у величезній більшості включилися в існуючі громадські об'єднання з ясною метою: доповнити їх, скріпити та розбудувати. Ми не неґували вже придбаного доробку і не стали будувати тутешньої України від початку. І в цім головна заслуга нової нашої іміґрації в цім краю, і вона залишиться головною, хоч стільки цінностей вона внесла вже в наше життя за короткий час свого побуту тут, і вносить безнастанно.

Значення числа

Коли ми відходили від рідних порогів у невідому мандрівку, ми не тільки рятували з-під займанницького нагана власні голови, не тільки йшли шукати кращого життя (хоч і не зрікаємося людських умов побуту), але щоб далі боротися, нехай і з-поза моря, за Україну, яку ми втратили у рукопашнім бою.

Велике діло вимагає не тільки великої ідеї, але й великого числа. Велику ідею може підняти незеликий гурт, і навіть одна людина. Згадаймо вогненне слово Шевченка. Але зреалізувати її, довершити велике діло, може тільки велика громада. І тут була друга причина, чому ми зійшлися в Союзі, в цій найбільшій, а водночас найстаршій та найбільш загальній своєю структурою організації наших заморських земляків.

Ми тоді не знали про Союзові мільйони, ми й не питали й не цікавилися ними. У нашій нехіті до багатства, яке усе було в чужих руках, ми навіть не любили слухати про ті мільйони. Ми йшли до Союзу, щоб включитися в його тисячну громаду, щоб бодай посередньо об'єднатися з леґендарними піонерами нашими в Новому Світі, щоб скріпити їх нашим числом, нашим умом та працею і щоб разом з ними готувати кращу долю незабутній нашій Батьківщині.

У дипівських таборах ми пройшли першу лекцію, добру лекцію, еміґраційної азбуки. Ми збагнули найголовнішу недугу еміґрації: гін до дроблення, розпорошення, атомізації громадського життя і роботи. Навіть найкращі задуми, найнаполегливіші зусилля кінчилися марною загибіллю в середовищі розпорошення громадської енерґії. І коли, припливши повз Статую Свободи, сливе на самому морському березі ми зустріли велику організацію з сотнями відділів у сорока стейтах, ми зразу зв'язували з нею надії на кращу громадську роботу і кращі звичаї від тих, що їх залишили за мурами таборових казарм. Наскільки реальними виявилися ті надії, читач відповість собі сам. В 60-ліття Союзу, бодай в половині стейтів величезної американської землі, відділи Союзу є є д и н и м и національними організаціями наших земляків.

Лучник поколінь

Ми прийшли до цього великого, вільного краю з твердою постановою не зректися нашого національного обличчя і не занехаяти нашої життєвої місії: боротьби за рівне право на вільне існування України, але водночас стати повними і льояльними громадянами цієї гостинної землі. Затяжна боротьба Вашингтонової спадщини з окупантом України дала до цього найбільш пригоже підсоння. Наша настанова та спільна боротьба Америки і України зі спільним ворогом допомагає нам теж в одному з основних наших завдань: об'єднанні всіх наших еміґрантських поколінь.

Громадське і громадне об'єднання може здійснитися тільки організованим способом: через громадські установи. Найбільш загальними установами в цім краю є братські союзи, а між ними найбільшим є УНСоюз. В ньому зорганізована левина частина нашої старої іміґрації. Дуже часто Союз є єдиною установою, в якій ці іміґранти знаходяться. Тому дійти до них і зв'язатися з ними в громадській площині можливо здебільша тільки через Союз. Не зв'язатися зі Союзом, значить практично відректися зв'язку і — сили тієї постарілої, але дуже заслуженої і, що важніше, ще й сьогодні дуже важливої частини нашого заморського громадянства. Це ж вони в дуже важких умовинах створили й зберегли ті громадські надбання, які ми сьогодні допомагаємо їм утримати та розбудувати. І вони досі зберегли громадську активність і ще далеко не перейшли виключно до історії наших громадських змагань.

А втім не забуваймо, що головно через ту стару ґенерацію нашої іміґрації йде головний шлях до їх синів і дочок, а почерез них до — внуків. Занедбати цей шлях, значить зректися найціннішого нашого елементу, найціннішої національної субстанції, тобто тих, які, хоч вже стали повними американцями, бо народились у цій країні, все ж зберегли вірність її ідеалам і стали на шлях допомоги в їх здійсненні. Не так важко любити Україну тим, хто на ній народився, там жив і її знає. Далеко важче це тим, хто її зовсім не знає, для кого ціла Европа є чужим континентом. Зв'язатися з тим поколінням, об'єднатися організаційно і духово — це таке важливе завдання свідомої частини нашої нової іміґрації, що ніякий труд, ніяка жертва для цього не буде завелика. Це й присвічувало величезній частині тих, які після приїзду до цього краю включилися у велику союзову громаду. Стати осторонь існуючих центральних установ, було б свідомим відкиненням усіх їх великих надбань і, щогірше, утворенням двоподілу нашої, і так не дуже то сильної, тутешньої громади.

Чинник громадської стабілізації

Ми бачили й бачимо в УНСоюзі і подібних йому організаціях важливий чинник стабілізації нашого громадського життя і миру. Ми знаємо: політичне життя — це частина життя нації, а політичні ідеології і організації все існували і змагалися між собою. Тому ми не думаємо, що нам треба шукати райські левади ідеального єдиномислія і спокою. Але ж хто з нас не погодиться в тому, що політична зрізничкованість і боротьба поміж частинами нашої еміґрації зайшли задалеко? Хто з нас бажає собі повторення публічного згіршення, якого досі не бувало, щоб свято соборности, саме соборности, святковано групово, і то в атмосфері розпаленої до білого ненависти?

Було б нещастям для нашої громади, коли б зрізничковане наше життя мало звужуватися й повертатися до дуже примітивніших форм. Але ще більшим нещастям було б поглиблення і поширення того розгардіяшу, що його ми бачимо і переживаємо в останніх часах. І вже сьогодні приходить думка, що коли наше громадянство все ж таки в основному зберігає єдність, то в цьому велика заслуга УНСоюзу.

Під звуки ювілейних дзвонів . . .

Ось як автор цих слів, один з наймолодшого шару союзової громади, бачив УНСоюз близько п'ять років тому і як він бачить його та його призначення сьогодні, під звуки ювілейних дзвонів, що їх, як належить, першою сколихнула невідступна союзниця Союзу — „Свобода".

Читачеві вільно з автором не погоджуватися, йому навіть і треба тут з'ясований образ в багато дечому доповнити і навіть скореґувати. В одному тільки, сподіваємося, напевно погодиться з нами читач, а саме, що, незалежно від великих фінансових надбань, наш Ювілят ніколи не був і не намагається бути тільки бизнесменом, а його відділи — збірковими станицями підприємства. Хто так дивиться на нього, той ще не зрозумів структури нашого заморського громадянства, той і сприйме ці ювілейні міркування автора, як більш чи менш вдалі ювілейні компліменти, і це якраз буде те, чого автор вистерігався, як вогню.

Український Народний Союз зустрічає свій шістдесятрічний ювілей на найвищому щаблі розвитку. Ніколи раніше число членів і майно не були такі великі, а праця така різноманітня. Нова хвиля іміґрації не лише допомогла збільшити чисельність і заможність Союзу, але й дуже поглибила його діяльність, а її діти, які масово знайшлися в Союзі, незвичайно відмолодили його і на довгі роки запевнили тривалість і розвиток.

Тому ці ювілейні дзвони радісніші, як звичайно. Бо вони звіщають не лише поважний вік Ювілята, не тільки підсумовують його здобутки і заслуги в минулому, але — як же рідкі такі ювілеї і ювіляти! — підкреслюють його молодість і живучість. Чи т а к о м у Ювілятові потрібно будь-яких компліментів?